

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 21^ο

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 174

ΔΗΜΙΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΑΛΑΝΤΑΡΤΣ - ΚΟΥΝΤΟΥΡΟΝ
(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ)

1989-2009

20

χρόνια

«Αργοναύτης»

Αναβίωσε και φέτος το έθιμο των Μωμόγερων

Σελίδα 12

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

Σελίδα 3

Γιορτή των τμημάτων της Ε.Λ.Β.

Σελίδα 7

Παρουσίαση βιβλίων από τη δασκάλα μας και χριστουγεννιάτικα έθιμα

Σελίδα 6

Η Ημαθία τίμησε τα παιδιά της

ΣΕΛΙΔΑ 5

ΑΝΑΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΜΠΛΗΓΑΔΕΣ...

«Για να φτάσουν οι Αργοναύτες στα παράλια του Εύξεινου Πόντου, έπρεπε να περάσουν υποχρεωτικά ανάμεσα από τις τρομακτικές και αδιαπέραστες μέχρι τότε Συμπληγάδες Πέτρες. Ένα περιστέρι, σύμβολο Ειρήνης και Πολιτισμού, προπορεύθηκε και τους έδειξε τον τρόπο...»

ΟΤΑΝ Η ΕΙΡΗΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΖΕΤΑΙ ΣΕ ΠΟΛΕΜΟ!!!

Από τη μια, παιδιά που λένε τα κάλαντα με τα τριγωνάκια τους και μαζεύουν δώρα από τις οικογένειες και τους συγγενείς τους, (έναν ακόμη spiderman ή ίσως videogame), και από την άλλη παιδιά που κλαίνε χτυπημένα τα ίδια, τα αδέρφια τους ή οι γονείς τους από ρουκέτες και βόμβες μαχητικών αεροπλάνων.

Από τη μια «Ξενυχτάδικα» ασφυκτικά γεμάτα στον παλμό της εορταστικής ρεβεγιόν. Και από την άλλη Νοσοκομεία, πολλές φορές ακόμη και υπαιθρία, επίσης ασφυκτικά γεμάτα, στη δίνη του πολέμου... Το Ισραήλ πολεμά για την εξολόθρευση των τρομοκρατών της Χαμάς, ως προϋπόθεση για την επικράτηση της Ειρήνης στην περιοχή.

Οι Παλαιστίνιοι πολεμούν για την ελευθερία των εδαφών τους από τον Ισραηλινό επε-

Συνέχεια στη σελ. 3

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Ιδιωτικό ΚΤΕΟ Βέροιας
κάνει την υποχρέωση κπιθυμία
<http://www.kteover.gr>

**36 € ο έλεγχος
δωρεάν ο επανέλεγχος**
... απλά πράγματα

ΜΑΚΡΟΧΩΡΙ
τηλ. 23310 43333
Ιδιοκτήτες: Α. Μουρίδης - Α. Ψάρας Ο.Ε.

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

marmaron
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ Α.& Α. Ο.Ε.

ΕΞΟΡΥΞΗ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΑΡΜΑΡΟΥ &
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΕΤΡΩΜΑΤΩΝ

3ο χλμ. Βέροιας- Μακροχωρίου
Τηλ.: 2331062816 - Fax: 2331024533
Email: marmaron@otenet.gr
www.marmaron.gr

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

GERMANOS

σας συνδέει με την τεχνολογία

βόλτα στο ΓΕΡΜΑΝΟ!
Βέροια, Μητροπόλεως 38, Τηλ: 23310 71041

Λαογραφικά

Τιμής ένεκεν

ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΟ 2ο ΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ ΕΤΟΥΣ 1989

Του αείμνηστου
Ιου διευθυντή
του Αργοναύτη
και επίτιμου προέδρου
της Ε.Λ.Β.

**ΓΙΑΝΝΗ
ΜΕΛΕΤΙΔΗ**

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΜΗΝΕΣ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

1. Γενάρης- 'Καλαντάρς'. Η ονομασία Καλαντάρς έχει προέλευση λατινική. Οι Πόντιοι θεωρούσαν την πρωτοχρονιά συμβολική γιορτή. Πίστευαν πως μερικά γεγονότα που συνέβαιναν την πρώτη μέρα του χρόνου, τυχαία, μπορούσαν να έχουν επίδραση στη ζωή τους για όλο το χρόνο. Υπήρχαν διάφορα έθιμα που αποσκοπούσαν στη βελτίωση και στην

καλύτευση της ζωής τους κατά τον καινούργιο χρόνο. 'Καλαντάρς και νέος χρόνος, λάχ' οφέτος χάτ' ο πόνος'. Οι νέοι είχαν τα δικά τους δίστιχα: 'Καλαντάρς καλή χρονία, κόρ' έλ' ας φιλώ σε μίαν'. 'Καλαντάρς και νέος έτος, κόρ' θα παίρω σε οφέτος'.

2. Φλεβάρης- 'Κούντουρον'. Ο μήνας πήρε τη ονομασία Κούντουρος, γιατί πίστευαν ότι έχει κοντή ουρά. Ακόμη του έδιναν και την ειρωνική ονομασία 'Κούντουρος' επειδή το τέλος του ήταν κουτσουρεμένο. 'Ο Κούντουρον, ο Κούτσουρον και ο πασσαλοκαύτες'. Πίστευαν πως κατά το μήνα, θερμότητα από εφτά φούρνους έμπαινε μέσα στην παγωμένη γη και έτσι άρχιζαν να λιώνουν τα χιόνια. Όλες τις γιορτές του μήνα τις σέβονταν και τις φύλαγαν πολύ. Τον Άγιο Τρύφωνα τον τιμούσαν πολύ και πίστευαν ότι προστατεύει τα σπαρτά από τις καταστροφές και τις θεομηνίες. Στην γιορτή της Υπαπαντής κρατούσαν αυστηρή αργία. 'Ναϊλλοί εκείνον π' έκαμεν τα δύο τη Κουντούρ' τη Παναγίας, μήτη η τζέπρ' αφίν ατον μήτε ανεχετία' (αλίμονο σ' εκείνον που δούλεψε τη δεύτερη μέρα του Φλεβάρη, δηλαδή της Υπαπαντής, ούτε η λέπρα τον αφήνει, ούτε η ανέχεια). Η γιορτή της Υπαπαντής γιορταζόταν με χαρές και γλέντια. 'Υπαπαντή, Υπαπαντή, σ' έξεργους (αργίες) εμπαιν' κλειδί'. 'Τ' Αε- Βλασί' τιμούσαν με αυστηρή αργία τη γιορτή του Αγ. Βλασίου, για να μην γεννηθούν παιδιά ή ζώα με ελαττώματα. Με αργία επίσης γιορταζόταν στις 24 του Φλεβάρη η γιορτή της εύρεσης της κεφαλής του Αγ. Ιωάννη του Προδρόμου. Πίστευαν ότι από τη μέρα αυτή άρχιζαν να ανεβαίνουν οι χυμοί των δέντρων και των φυτών από τις ρίζες στις κορυφές. Τις τελευταίες οχτώ ή εννιά μέρες του Φλεβάρη μαζί με τις πρώτες εννιά μέρες του Μάρτη τις έλεγαν 'Λυκοχάντζα' και τις θεωρούσαν πολύ επικίνδυνες, επειδή γινόταν το ζευγάριμα της λύκαινας. Το θηλυκό μοσχάρι που θα γεννιόταν το μήνα, το ονόμαζαν 'κουντούρα'. Σε εκείνον που έκανε αφελείς ερωτήσεις, πριν του δώσουν την απάντηση, του έλεγαν στα αστεία: 'Τα δύο τη Κουντούρ' τη Παναγίας πότε έν;'. Γενικά το Φλεβάρη τον θεωρούσαν μήνα γρουσουζιάς και καμιά σπουδαία δουλειά δεν άρχιζαν. 'Ο Κούντουρον εν λειφτός, εν ολίγον πα ζαντός'.

ΔΙΣΤΙΧΑ

1. Ας τρώγωμε και πίνουμε κι όλον ας τραγουδούμε αούτο ο κόσμος ξένον εν και πάντα κι θα ζούμε.
2. Τρυγόνα μ' στ' αναστέναγμα μ' όλα τα χιόνια λύουν τα δάκρυα μ' στάζνε στ' άψιμον και τα τσιλίδια σβύουν.
3. Αν αποθάνω ξάι μη κλαίς και μη τρως την καρδιά σ' κλάψομ' ατώρα ζωντανόν και φτύλτσον τα μαλλία σ'.
4. Λελεύω σε, λελεύω σε παντέμορφον κορτσόπον άνοιζον τα σιερόπα σου και ποίσον μ' εγκαλιόπον.
5. Πασκή φοβούμαι τον μουχτάρ και τη χωρί' τσ' αζάδες την ψύμ' ατίν κι θα παίρνε, θα παίρναν' οι νυφάδες.
6. Το πρόσωπο σ' αλών- αλών, τα' ομμάτια σ' βόλια- βόλια το φιλεμαν εχόρτασες στ' εφετισνά τα χρόνια.
7. Ο ήλιον παίρ', σον πρόσωπο σ' και φωτάζ' το καρδόπο σ' κανείς κι κουίζ τ' όνομά σ' ν' ακούω το λαλόπο σ'.
8. Έλα πουλί μ' έλα αρνί μ' έλα μη τυρανίς με, σην ψύ σ' απές ετράνισα κι ατώρα κ' εγνωρίς με.
9. Εξέβα στο Καρακαπάν είδα την Ματσουκάσαν αν θέλτς κόρη κι αν αγαπάς εφτάγω σε κουμπάρτσον.
10. Χαμέμιλον Καρακαπάν θα βγαίνω στο Κουλάτιν ατώρα το μικρόν τ' αρνίμ' έστρωσεν το κρεβάτιν.

ΑΝΕΚΔΟΤΟ

Έναν είδος φαγίν τρώγω

Ο Ποπα- Χρήστον προσκάλεσεν τον Γούμενον τη Παναγίας τη Σουμιέλας σο τραπέζ. Νεστεία έπον, κάποιος ρουσιάλης εδώκεν ατον έναν κουτόπον μαύρον χαβιάρ. Αρ εξέγκεν στίπα λάχανα, ελαίας και το χαβιάρ, να πέρνε απ' ένα μεζέν με το ρακίν, πριν να τρώγνε. Ο Γούμενον εφίκεν ούλια κ' ερούξεν απάν σο χαβιάρ. Τερεί ο ποπάς, πάει το χαβιάρ!
- Αγιε Ηγούμενε, λέει, φά κι ασ' αγούτα τα ελαίας, πολλά νόστιμα είν'...
- Το χαβιάρ πα νόστιμον έν, λέει ο Γούμενον και ξαν' αλοίφτ σο ψωμίμ' ατ' και τρώει...
- Τζάνουμ θα κακοφαίνεται την ποπαδιαν, ξάν λέει ο μαύρον ο Ποπα- Χρήστον, εκείνε έλτσεν ατα...
- Τη ποπαδιάς το χατήρ τρανόν έν, διγ' ατον τζιοάπ ο Γούμενον, άμαν εγώ λιποδιαίτος είμαι και την ημέραν έναν είδος φαγίν τρώγω...
... Ασό χαβιάρ μόνον το τενεκεδέεν το κουτίν επέμμεν σο τραπέζ'...

«Εις Μνημόσυνον»

*«Μακάριοι, ούς εξελέξω,
και προσελάβου, Κύριε»*

Ένας ευγενής συμπολίτης μας, ένας εξαιρετικά φιλόπατρις Έλληνας, ένας εξέχων Πόντιος πατριώτης, ένας δικός μας άνθρωπος, ο Γιάννης Μελετιδής, λίγες μέρες τώρα, άφησε τα γήινα, πρόσκαιρα και υλικά και πορεύεται στα άυλα και αιώνια ουράνια βάθη.

Ο ευγενής και γλυκομίλητος, οικογενειάρχης, φίλος και γείτονας, άφησε τα μικρά, στενά και ορισμένα ανθρώπινα και πορεύεται προς τα υψηλά, τα πανύψηλα της ψυχής και του πνεύματος ενδαιτημάτα, αιώνια και ατέρμονα,

*«εν χώρα ζώντων, Κύριε,
ένθα απέδρα οδύνη, λύπη
ομού και στεναγμός»*

Γιάννης Μελετιδής. Μια ψυχή απλοϊκή, μελίχια, ζεστή, που πρόσφερε, με την συναναστροφή, στους γύρω την ημεράδα, την ηπιότητα, την χαρά, έστω και σύντομη καθώς όλα τα ανθρώπινα, εκφρασμένα όλα με όμορφες σκέψεις και προτάσεις σε δημοσιεύσεις, συγγράμματα, βιβλία

«Ως άνθος μαραίνεται»

Ένα άνθος προικισμένο με ψυχή είναι ο κάθε άνθρωπος, που ο Δημιουργός του του χαρίζει τόσο χρόνο υλικής ύπαρξης, όσο αντέχει να φέρει το φορτίο της σάρκας, πάντοτε όμως ο χρόνος είναι ολίγιστος. Μετά ετοιμάζεται για την αιωνιότητα. Αυτός είναι ο νόμος του Θεού, αυτή είναι η αλήθεια

«Πάροικος εγώ εμί εν τη γή»

Απλήθε ο ευπατρίδης της πατριωτικής προσφοράς, της εντίμου προσφοράς, πνευματικής, αδιάκοπης και επίμονης προς την Ορθοδοξία, προς την μεγάλη Πατρίδα, προς την Ημαθιώτικη πατρική γη.

Με πορεία χαμηλόφωνη, αλλά επίμονη και επίπονη, πολλές φορές, για να διεκπεραιώνει όσα του εξητούντο και όσα μόνος του σχεδίαζε, έζησε και απήλθε με φόβο Θεού και σεβασμό στους συνανθρώπους του

«ότι τας εντολάς σου ούκ επελαθόμην»

Αγαπητέ μας, σεβαστέ μας, Γιάννη Μελετιδή, πορεύου ποιητικά

«σε χώρα μακρινή και αρρυντίδατη»,

Πορεύου ορθόδοξα χριστιανικά

«ένθα ευφραινομένων εστίν η κατοικία»

«Αιωνία η μνήμη σου»

Σοφία Πιστοφίδου- Τσόγκα
Καθηγήτρια Φιλολογίας

ΣΤΟ ΚΑΛΟ, ΦΙΛΕ ΓΙΑΝΝΗ!

Ως επίτιμο Μέλος της Ε.Λ.Β. και ως συνδρομητής του 'ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ', έχω ιερό χρέος ν' αποτίσω φόρο τιμής στον εκλιπόντα καλόν μου φίλον και καλόν μου συμπατριώτη Γιάννη Μελετιδή, που προσφάτως έφυγε για πάντα από κοντά μας!

Με τον Γιάννη Μελετιδή είχαμε αναπτύξει μια ζεστή φιλία, που εκφραζόταν με αλληλοεκτίμηση και αμοιβαία αγάπη! Πίστευα στις πνευματικές ικανότητές του και παρακολουθούσα μ' ενδιαφέρον ό,τι έγραφε στον ποντιακό και τοπικό Τύπο.

Ευτύχησα δε να τον γνωρίσω και εκ του σύνεγγυς, όταν, προ πενταετίας, ήλθα στην Βέροια μετά του Ζακυνθινού Μουσικο-χορευτικού συγκροτήματος 'ΥΑΚΙΝΘΗ' για τις εκδηλώσεις του εκείθε Μορφωτικού και Πολιτιστικού Συλλόγου 'Η ΚΑΛΛΘΕΑ' και χάρηκα για το μελίχιον του ύφους του και για την ευρμάθειάν του!

Και ξαφνικά τώρα μαθαίνω ότι, αυτός ο τόσον αγαπητός και τόσον 'ζεστός' ποντιολάτρης συμπατριώτης μας μας 'εγκατέλειψε'!!!

Δεν διστάζω να πω ότι τον έκλαψα! Και τον έκλαψα, δότι χάθηκε ένας υπέροχος συμπατριώτης μας, που, με την πέννα του και τον λόγο του, τιμούσε το στοιχείο 'μας'!

Συγκλονισμένος από την απώλειάν του, αναπέμνω την ευχήν: Στ' άγια των αγίων η αγνή ψυχούλα του! Καλόν παράδεισον, φίλε Γιάννη!

Θα σε θυμούμαστε πάντα!!!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ

Πολιτ. Συν/χος - Επίτιμο Μέλος Ε.Λ.Β.
Ζάκυνθος

Συλλυπητήρια

Από τον τέως ταμία του Μορφωτικού Συλλόγου Μ. Σάντας, που είχαμε συνεργασία με τον Γιάννη Μελετιδή, τα θερμά μου συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

Κουτμηρίδης Γεώργιος
Μ. Μπότσαρη Βέροια

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ 4447/ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Λάμπρου Πορφύρα 1 - Πανόραμα Βέροιας

Τηλ.: 2331072060 - Fax: 2331028356

Βέροια - Τ.Κ. 59100

Email: eflaver@otenet.gr

Ιδρυτής

+ Ιωάννης Μελετιδής

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΛΑΖΑΡΟΣ Θ. ΚΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ

Δικηγόρος

Μητροπόλεως & Λουτρού 1

Βέροια - Τ.Κ. 59100

Τηλ.: 23310 21703

Fax: 23310 21704

Email: kouboulidis@yahoo.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ

ΑΒΡΑΑΜ ΧΩΡΑΦΑΪΔΗΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΖΗΣΗΣ Χ. ΠΑΤΣΙΚΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΔΕΪΡΜΕΝΤΣΙΔΟΥ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

10,00 ευρώ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ "ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ"

ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ 194 ΒΕΡΟΙΑ - ΤΗΛ. / FAX 23310 72236

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ - Λ. Πορφύρα 1

59100 ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ

Κωδικός 4447

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Καλούνται τα μέλη της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Καταστατικού, σε Τακτική Γενική Συνέλευση που θα γίνει στο Πνευματικό Κέντρο της Λέσχης στο Πανόραμα (Λ. Πορφύρα 1), την Κυριακή 18 Ιανουαρίου 2009 και ώρα 11.00 π.μ., το πρόγραμμα της οποίας έχει ως εξής:

- 11.00 – 11.15: Εκλογή Προεδρείου Γ.Σ και ανάγνωση θεμάτων Γ.Σ.**
Εναρξη συζήτησης των εξής θεμάτων ημερήσιας διάταξης:
1) 11.15–11.30: Ενημέρωση από την αρμόδια επιτροπή και λήψη απόφασης επί του θέματος της μη επιστροφής των κειμηλίων της Ε.Λ.Β. από τον κ. Αδάμ Θεοδωρίδη.
2) 11.30-12.15: Διοικητικός απολογισμός και προγραμματισμός.
3) 12.15-12.30: Οικονομικός απολογισμός και προϋπολογισμός.
4) 12.30-12.45: Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής.
12.45-13.15: Ερωτήσεις – Τοποθετήσεις - Προτάσεις.
13.15-13.30: Απαντήσεις από Δ.Σ.
5) 13.30-13.45: Έγκριση ή μη πεπραγμένων απερχόμενου Δ.Σ..
13.45-14.00: Παρουσίαση υποψηφίων Δ.Σ. και Ε.Ε.
6) 14.00-19.00: Εκλογές νέου Δ.Σ. και Ε.Ε.

Οι υποψηφιότητες υποβάλλονται τουλάχιστον πέντε (5) μέρες πριν από τη Γεν. Συνέλευση στη Γραμματεία της Λέσχης (λήξη προθεσμίας υποβολής Δευτέρα 12/1/2009) σύμφωνα με το Καταστατικό.

Παρακαλούνται τα μέλη που πρόκειται να τακτοποιήσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις την ημέρα της Γεν. Συνέλευσης, να προσέλθουν στο χώρο τουλάχιστον μια ώρα πριν την έναρξη των εργασιών.

Σύμφωνα με το Καταστατικό και με την απόφαση του Νο 36/15-12-2008 Πρακτικού του Δ.Σ., δικαίωμα συμμετοχής στις εργασίες της Γ.Σ. έχουν τα μέλη που είναι τακτοποιημένα οικονομικά και το 2009.

Σύμφωνα με απόφαση του Δ.Σ. Πρακτικό Νο 37/22-12-2008, όσα μέλη έχουν περισσότερο από δύο χρόνια να τακτοποιήσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις, τακτοποιούνται με την καταβολή της συνδρομής των δύο τελευταίων ετών (2008-2009). Η παρουσία καθώς και η τακτοποίηση των συνδρομών σας, κρίνεται απαραίτητη, όπως επίσης και η έγκαιρη υποβολή υποψηφιοτήτων στα όργανα της Λέσχης. Αν δεν υπάρξει απαρτία, η Γενική Συνέλευση θα επαναληφθεί την επόμενη Κυριακή 25 Ιανουαρίου, την ίδια ώρα, στον ίδιο χώρο και με τα ίδια θέματα.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Λάζαρος Ζευγαρόπουλος

Η Γ. Γραμματέας
Κυριακή Πουλιτίδου-Μπουζίνη

ΠΟΙΗΜΑ

ΤΟ ΚΟΜΜΕΝΟΝ ΔΕΝΤΡΟΝ

Κ' επρόκανα ας σ' εξώπορτο μ' δύο πόδας να ευτάω,
ν' ακούω κάτ' αν έντονε σην Εύξεινον τη Λέσχην
και είδα σε αναχάπαρα σο χώμαν απλωμένον,
δεντρόπο μ' οληπράσινον, άμον θερίον δέντρον...

Δυ- τρεί' ξέν' εκαλάτσευαν κ' ελαίζαν τα χέρᾱ,
αργάτ' εταβρανεύκουσαν και άλλ' σείρ ετέρναν,
και συ δεντρόπον τη Θεού, άκακον πλασματόπον,
άψυχον κι απροσάτευτον απάν ση γην εκείσνε...

Εχπάραξές με δεντρόπον μου, έσπιξεν η καρδιά μ'.
Επώικες με και έγρινα και 'κ' έξερα ντο λέω
γιατ' είδα τα γεράδας -ι- σ', τα φύλλα σ' ματωμένα,
τα κλάδοπα σ' π' ετσάκωσαν σην άκραν στιβαγμένα!

Κ' έσνε ατόσον έμορφον, κ' είχες παχύν ευώραν.
Εμέν που επενέγκαζες υψηλά ας σο τσαρτακόπο μ'
π' ετέρνα σε και χάρουμ' 'νε σον τόπον ντ' γεγνέθες,
σ' εκείνον τον ανέφορον, τη μαχαλάς τ' οσπίτᾱ!

Κ' έσνε ατόσον έμορφον άμον λελέκ' φωλέαν,
ας σον πουρνόν ώσνα βραδύν π' έπαιζες με τον ήλιεν,
σα ρίζας -ι- σ' πη έκρυφτες κάθαν βρεχής νερόπα
και σο βαρύν το χειμωγόν π' εκράτ' νες τα χιονόπα!

Απάν' -ι- σ' π' εκελάηδηναν χιλιόμορφα πουλόπα
κι ολόερα σ' κάθαν βραδίν π' έτρεχαν τα παιδόπα.
π' είχες τον ήλιεν αδερφόν και τη βρεχίν μανίτσαν,
π' είχες τον κόσμον τον κακόν σο γιάν-ι- σ' νύχτα μέραν.

Κι ατώρα κλαίω δεντρόπον μου, κλαίμ'
όλοι οι γειτονάδες.

Εσκέμνεν η μαχαλά, τ' αυλία ερημώθαν.
Κορτσόπα άλλο 'κι χάρουνταν, παιδόπα 'κι ανταμούνταν.
Λαλίας 'κι ακουσκεύκουνταν, φωλέας ξάι 'κι χτίουν.
Φυλλόπα 'κι λαΐσκουνταν, ευώρας ξάι 'κ' ευρίουν.
Επέμνε μας ο τόπος -ι- σ' και τ' έρημον η στράτα.

Ελένη Πιπερίδου- Λαφαζάνη

ΑΝΑΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΜΠΛΗΓΑΔΕΣ...

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Γράφει ο **Λάζαρος Κουμπουλίδης**, Διευθυντής του «Αργοναύτη»
koumboulidis@yahoo.gr

μη πλήρη ανάληψη των καθηκόντων από τον Ομπάμα την 20 Γενάρη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ζητά ...Ειρήνη, αφού δεν έχει τίποτα συγκεκριμένο να προτείνει για τη λύση ενός προβλήματος που χρόνια ταλανίζει τη Μέση Ανατολή, πρόταση που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από κανέναν και δεν ...στενοχωρεί και κανέναν. Εύχεται υγεία και Ειρήνη. Το ερώτημα είναι, ήταν τόσο δύσκολο να βγει ένα τέτοιο δελτίο τύπου από ένα γραφείο «δημοσίων σχέσεων» και έπρεπε να έχει και το περιτύλιγμα της Συνόδου των Υπουργών Εξωτερικών των Κρατών Μελών; Γιατί ενόψει της Συνόδου, κάποιοι ρομαντικοί περίμεναν απόφαση για διακοπή της διαδικασίας ένταξης του Ισραήλ στην Ε.Ε. και κλείσιμο των πρεσβειών τους στο Τελ Αβιβ... Αντ' αυτού, η Ε.Ε. περιορίζεται στην ανακούφιση του προβλήματος με την αποστολή ανθρωπιστικής βοήθειας, λέξη όμως για την επίλυση του...

Ο ΟΗΕ... Αυτόν τον καλέσανε να ρθει με τον κηδεμόνα του (περιμένετε τον μετά τις 20 Γενάρη...)

Και θα περάσουν οι μέρες, η «δουλειά» που είναι να γίνει, θα γίνει (ίσως κατά την ανάγνωση αυτού του άρθρου ήδη η «Ειρήνη» να έχει επιτευχθεί) και τα υπερκυβερνεία θα μετρούν κέρδη και απώλειες, έχοντας εξοφλήσει προεκλογικές υποσχέσεις και εκδώσει νέες «επιταγές θανάτου» με τόπο πληρωμής άγνωστο προς το ευρύ κοινό.

Το κυβερνών κόμμα του Ισραήλ θα έχει ενισχυθεί για τις επικείμενες εθνικές εκλογές, το εβραϊκό λόμπι στις ΗΠΑ θα συνεχίσει να στηρίζει τον Ομπάμα, εξαργυρώνοντας τη σιωπή του και η Ε.Ε. θα συνεχίζει να στέλνει ανθρωπιστική βοήθεια, ανήμπορη να αρθρώσει ενιαίο λόγο (και ανίσχυρη ελλείπει συγκρότησης μόνιμου Ευρωστρατού).

Μονάχα η Τουρκία δια στόματος Ταγίπ Ερντογάν μίλησε ξεκάθαρα για «έγκλημα κατά της ανθρωπότητας» και ζήτησε από τον ίδιο τον Γραμματέα του ΟΗΕ την παρέμβαση του για άμεση κατάπαυση του πυρός.

Φυσικά και τα γεγονότα που ζούμε δεν δικαιολογούν σε καμία περίπτωση την εκδήλωση αντισημιτικών τάσεων και επιβράβευση παλαιότερων φασιστικών εγκλημάτων κατά των Εβραίων.

Αντιθέτως, πρέπει να κατανοήσουμε ότι ο απλός λαός και από τις δύο πλευρές, δεν έχει τίποτα να χωρίσει, τίποτα για οποίο επιθυμεί να σκοτωθεί ή να σκοτώσει.

Τα «υπερκυβερνεία» όμως προβάλλουν επιχειρήματα (ακόμη και στο διαδίκτυο με άριστο τρόπο) προκειμένου να πείσουν για την αναγκαιότητα του πολέμου, τάχα για την προστασία των πολιτών και την προάσπιση των δικαιωμάτων τους, στην ουσία όμως για ακόμη μία φορά στοχεύουν στην εξυπηρέτηση των πολιτικών και οικονομικών τους συμφερόντων, συγκράτηση της τιμής του πετρελαίου, και αποφυγή ανατροπής των υφιστάμενων ισορροπιών στη Μέση Ανατολή, προτού το Ιράν ηγηθεί στη συσπείρωση του Αραβικού κόσμου εναντίον των Αμερικανικών συμφερόντων και των συμμάχων τους Ισραηλινών.

Ας μην αναρωτηθεί κανείς εάν αυτοί οι αδίστακτοι αιμοσταγείς εξουσιαστές (ΗΠΑ, Ε.Ε.) έχουν τύψεις για τα μαζικά εγκλήματα τους; Ίσα ίσα που τα επιτελεία των συμβούλων τους, τους επικροτούν για την καταπολέμηση του μεγαλύτερου προβλήματος του πλανήτη, του ...υπερπληθυσμού!

Και όπως κάθε φορά, οι πολεμοκάπηλοι θα παρουσιάσουν την κατάλληλη στιγμή ως φρουροί της Ειρήνης, επιβάλλοντας τη μία ή την άλλη βλακώδη και κοντόφθαλμη λύση ή απλώς... «ξανακλείνοντας το καπάκι της χύτρας» αφήνοντας τη φωτιά και το χρόνο να δράσουν...

Λύσεις, σαν αυτές που επέβαλλε στον Ελληνισμό η περιβόητη Συνθήκη της Λωζάννης, ξεριζώνοντας από τις εστίες τους οικογένειες ολόκληρες από αμφότερες τις πλευρές, στη

κτατισμό, για να μπορέσουν να ζήσουν σε αυτά Ειρηνικά.

Οι Αμερικανοί έχουν «Συνταγματικό κώλυμα» να παρέμβουν, καθώς ο νεοεκλεγείς και «φιλο-Ειρημιστής» Ομπάμα δεν ανέλαβε πλήρως τα καθήκοντα του. Κοινό μυστικό ότι αφήνουν «πεδίο ελεύθερο» για εκκαθάριση από το Ισραήλ μέχρι την επίσημη

λογική της «ανταλλαγής πληθυσμών» χάριν της εθνικής και θρησκευτικής ομοιογένειας, λες και οι άνθρωποι είναι προϊόντα (μου δίνεις αβγά, σου δίνω αλεύρι) ή σπαρτά (στο ένα χωράφι σιτάρι στο άλλο καλαμπόκι) και όχι οντότητες με ξεχωριστή ο καθένας άποψη, εμπειρία, κουλτούρα κοκ.

Ειρηνευτική συμφωνία ήταν, άσχετα αν στο όνομα αυτής έγιναν άπειρα εγκλήματα, τις συνέπειες των οποίων ακόμη τις υφιστάμεθα.

Και το χτίσιμο του τοίχου του Βερολίνου, και αυτό για τη διαφύλαξη της Ειρήνης έγινε.

Και οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί άλλωστε, για τον ίδιο λόγο γίνονται: παγκοσμίως και στη χώρα μας, έχουν επιβάλλει το δόγμα (ποιοι άραγε;) ότι «η στρατιωτική υπεροπλία αποτελεί τη μοναδική εξασφάλιση της Ειρήνης», βάζοντας τα κράτη σε έναν άπιστευτο κυκεώνα διαρκούς εξοπλιστικού ανταγωνισμού, στερώντας πρωταρχικά αγαθά για την διαβίωση των λαών, νερό, ψωμί, φάρμακα, γάλα για τη διασφάλιση του ύψιστου αγαθού: της Ειρήνης!!!

Συνεπώς οι μεγαλύτεροι υποστηρικτές αυτής της φιλειρηνικής προσπάθειας, ποιοι άλλοι θα μπορούσαν να είναι;

Μα φυσικά τα αφεντικά της απανταχού πολεμικής βιομηχανίας... Μια αναδρομή στην πολύπαθη Ιστορία του Πόντου μπορεί να εξαγάγει δύο πολύτιμα συμπεράσματα:

1ον Τα μεγαλύτερα εγκλήματα γίνονται πάντοτε εν ονόματι της Θρησκείας και της Ειρήνης.

2ον Αυτό που ΔΕΝ θέλουν να ακούν οι ευαγγελιστές της Ειρήνης, αλλά μπορεί πραγματικά να αποτελέσει γόνιμο έδαφος ανάπτυξης κάθε αντίληψης, ιδεολογήματος, θρησκευτικής ή πολιτικής πεποίθησης, ανεξαρτήτως φυλετικής καταγωγής ή ταξικής προέλευσης ονομάζεται ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ.

ΕΙΡΗΝΗ μπορεί να υπάρξει ανάμεσα σε δυο εχθρούς, οι οποίοι θα συνεχίζουν να φθονούν ο ένας τον άλλον και να караδοκούν για την πρώτη ευκαιρία να συντρίψουν τον αντίπαλο.

Στη ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ δεν υπάρχει εχθρός, συν-υπάρχει το διαφορετικό χωρίς αυτό να αποτελεί απειλή.

Για την ΕΙΡΗΝΗ απαιτούνται όπλα. Πολλά όπλα. Όπλα μαζικής καταστροφής που έχουν δίθην ως στόχο να μας προστατέψουν από τους «άλλους» και να διαφυλάξουν την Ειρήνη, στην πραγματικότητα όμως αφαιμάζουν τους λαούς καταδικάζοντας τους σε οικονομική ανέχεια προς όφελος των μεγάλων τραστ, εξασφαλίζοντας μόνο αίολα και πρόσκαιρα πλεονεκτήματα έναντι αντιπάλων που σύντομα ανατρέπονται και καταλήγουν σε χρήση των όπλων σε πολέμους καταστρέφοντας μαζί με τους άλλους και εμάς τους ίδιους.

Στη ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ δεν χρειάζονται όπλα γιατί δεν υπάρχουν «άλλοι». Δεν υπάρχουν ομοιογενείς μάζες. Όλοι είναι διαφορετικοί, όλοι είναι μοναδικοί. Δεν απαιτείται «φυλετική καθαρότητα», «εθνική ταυτότητα» και άλλα τέτοια ιδεώδη για χάρη των οποίων η ανθρωπότητα έγγραψε τις μελανότερες σελίδες της. Στη Συνύπαρξη δεν απαιτούνται σύνορα, αλλά σεβασμός των αναγκών και της μοναδικής προσωπικότητας του κάθε συνανθρώπου. Αρκεί ο σεβασμός και η επικράτηση των πανανθρώπινων αξιών.

Συνεκτικός δεσμός όλων; Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.

Αυτό είναι το μοναδικό παραγωγικό «πεδίο μάχης», του Πολιτισμού. Η Πολυσυλλεκτικότητα και πολυπολιτισμικότητα ήταν αυτή που έπαιξε καθοριστικό ρόλο προκειμένου να φτάσει ο Πόντος στη μεγαλύτερη οικονομική ακμή του, πριν το Κεμαλικό δόγμα «Η Τουρκία στους Τούρκους» οδηγήσει στην κατάρρευση και την καταστροφή του.

Κοινωνίες πολύ-εθνικές, πολύ-πολιτισμικές υπάρχουν και σήμερα ανά τον κόσμο, προσδίδοντας στα κράτη που τις φιλοξενούν ιδιαίτερη δυναμική, ισχύ, ακόμη και συνοχή. Τόσο οι ΗΠΑ, όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν κραυγαλέες αποδείξεις του εγχειρήματος.

Η πολιτικές επιλογές του «διαίρει και βασίλευε» που προσδίδουν τα μέγιστα οφέλη στους οικονομικά ισχυρούς είναι η αιτία της διαρκούς ύπαρξης πολέμων, όπου το κόστος της ανθρώπινης ζωής για αυτούς είναι μικρότερο και οι αντιδράσεις περιορισμένες.

Οι λύσεις που στηρίζονται σε επακριβή οριοθέτηση αντικρουόμενων συμφερόντων ανάμεσα σε αντίπαλα στρατόπεδα φανατισμένων μαζών, οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια σε σύρραξη, είτε πρόκειται για γειτονικούς λαούς, είτε ακόμη και για τους ιερείς μέσα στον ίδιο το Ναό της Αναστάσεως της Ιερουσαλήμ...

Από τη στήλη των συνεργατών μας Η ΓΡΑΠΤΗ ΜΑΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΣ

Γράφει ο Ηλίας Τριανταφυλλίδης, φιλόλογος

Πολλές φορές πιστεύουμε για το ένα και για το άλλο ζήτημα ότι κάτι δεν προχωρεί σωστά. Κι έχουμε τότε χάος όλου μας (αν εξαιρέσουμε τους υποκριτές και τους καιροσκόπους) να μιλούμε και να κάνουμε αυτό που πρέπει για την κάθε περίπτωση. Αρκεί αυτό να το έχουμε σκεφτεί απροκάλυπτα, για να μπορέσουμε να βρούμε πρώτα το σωστό και το δίκαιο και να έχουμε πείσει μετά τον εαυτό μας γι' αυτό. Ένας μεγάλος φιλόσοφος μίλησε κάπως έτσι, ότι αυτός που δεν σκέφτεται (για να βρει το σωστό και να το πράξει), είναι σαν να μην υπάρχει.

Θέλουμε ν' αναφερθούμε σήμερα στα δικά μας, τα ποντιακά μας ζητήματα. Και να μείνουμε αυτή τη φορά μόνο στο πρόβλημα της γραπτής μορφής της διαλέκτου μας, γιατί πιστεύουμε ότι όχι μόνον αυτή δεν γράφηκε όσο της άξιζε, αλλά και γιατί κάθε φορά που γραφόταν, κανείς δεν φρόντιζε (ή και δεν γνώριζε) πώς να την απαλλάξει εντελώς από τα λιγότερο ή περισσότερο σημαντικά μας λάθη. Η προσπάθειά μας αυτή θέλουμε να έχει τον χαρακτήρα μόνο μιας πρώτης προσέγγισης του θέματος.

Θεωρούμε λοιπόν ότι η γραπτή μορφή της διαλέκτου μας εξακολουθεί να παραμένει «κάτι που δεν προχωρεί σωστά», ενώ η προφορική -το βλέπουμε- κατ' αναπόδραστη αναγκαιότητα όλο και πιο πολύ βαδίζει προς τη δύση της. Μπορεί κάποιοι ν' αμφισβητήσουν τον ισχυρισμό μας αυτό για την γραπτή μας διάλεκτο υποστηρίζοντας ότι, αφού αυτή έχει Γραμματική, Συντακτικό και Λεξικό, δεν έχει να φοβηθεί τίποτε. Ότι το χειρόγραφο της Τραπεζούντας με την παραλλαγή του έπους του Διγενή Ακρίτα είναι στην ποντιακή. Ότι έχουμε γραμμένες όλες τις θεατρικές ηθογραφίες μας στη διάλεκτό μας. Ότι οι συμπατριώτες μας στην Τυφλίδα μετέφρασαν στην ποντιακή μεγάλο μέρος από τα έπη του Ομήρου και να προβάλουν ακόμη και άλλες λιγότερο ή περισσότερο σοβαρές αντιρρήσεις. Γιατί να γράψει π.χ. κανείς στην ποντιακή, αφού έτσι θα περιόριζε υποχρεωτικά πολύ τον κύκλο του αναγνωστικού του κοινού και άρα και τις πωλήσεις των εντύπων και τα κέρδη του, ενώ γράφοντας στην κοινή των Νεοελλήνων θα εύρισκε την πλέον δυνατή απήχηση;

Για το πιο ισχυρό κατά τη γνώμη μας από τα παραπάνω επιχειρήματα, την ύπαρξη δηλαδή Γραμματικής, Συντακτικού και Λεξικού, για τα οποία επιχαίρουμε ασφαλώς, δεν πιστεύουμε ότι λύνει το πρόβλημα της γραπτής μας διαλέκτου στο σύνολό του. Αν δεν υπάρχει παράλληλα προς τη γραπτή και η προφορική μορφή της, τα βιβλία αυτά καταντούν τελικά μόνο μαρτυρίες μιας ξεπερασμένης και νεκρής πια γλώσσας. Αλλά και μόνη της η προφορική, χωρίς ν' αποτυπώνεται στο χαρτί, για να υπάρχει και στο μέλλον, θα έχει σίγουρα κάποτε (εκτός αν πρόκειται για κλειστές κοινωνίες) αργά ή γρήγορα ένα τέλος. Χρειαζόμαστε συνεπώς και τις δυο μορφές συγχρόνως. Από το να έχουμε όμως

αυτά τα τρία βασικά βιβλία, χωρίς να μιλιέται η διάλεκτος, είναι προτιμότερο το αντίστροφο. Και για να εξακολουθήσει να μιλιέται η διάλεκτός μας, αλλιώς είναι τα βιβλία εκείνα που θα μας φανούν πιο χρήσιμα. Είναι αυτά που περιέχουν παραμύθια, διάφορες ευχάριστες και ψυχοφειδείς διηγήσεις, παροιμίες, ανέκδοτα, εξιστορήσεις σημαντικών γεγονότων, μυθιστορήματα, ποιήματα διάφορων ειδών, προσευχές, ναουρίσματα, μοιρολόγια και ό,τι άλλο συναφές, με τον τρόπο που προτιμά να το εκφράζει είναι λαός. Και είναι σοβαρή απώλεια που ακριβώς αυτά τα βιβλία σχεδόν εντελώς μας λείπουν. Χρειάζεται άραγε να πούμε κάτι τέτοιο, ότι δηλαδή ο άνθρωπος μετά τη γέννηση του μαθαίνει πρώτα να μιλάει, να διαβάζει και να γράφει τη διάλεκτό του όσο καλύτερα μπορεί και ότι πολύ αργότερα μαθαίνει (... αν ποτέ μαθαίνει) τη Γραμματική και το Συντακτικό; Και άρα αυτά τα δυο βιβλία δεν είναι εκείνα που θα λύσουν το πρόβλημα;

Η γραπτή διάλεκτός μας δεν απλώθηκε προς αυτές τις περιοχές επαρκώς, για να εξασφαλίζαμε περισσότερες εγγυήσεις για τη συνέχεια της ύπαρξής της. Τα ποντιόπουλα, εκτός από τ' ακούσματα μέσα στην οικογένεια, θέλοντας με τον καιρό να διαβάσουν τέτοια βιβλία, ανάλογα προς την ηλικία τους, γραμμένα στη διάλεκτό μας, θα έπαιρναν απευθείας από τους συγγραφείς αυτών των βιβλίων τη σκυτάλη της διαλεκτομάθειας με συνέπεια τη διατήρησή της.

Κρίνουμε λοιπόν ότι είτε για χάρη της ευρύτερης δημοσιοποίησης του περιεχομένου ενός γραπτού είτε για χάρη κάποιου σκοπούμενου κέρδους απ' αυτήν, προτιμήθηκε η νεοελληνική, ενώ ανεπαρκώς μόνο χρησιμοποιήθηκε η διάλεκτός μας, για να υπάρξει σαν ολοκληρωμένη πραγματικά γραπτή μαρτυρία με ρέοντα λόγο και για να έχει τη δική της Γραμματεία, δηλαδή ένα σεβαστό σύνολο απ' όλα τα είδη των γραπτών μνημείων λόγου κι έτσι να μείνει αληθινά «κτήμα εσαεί». Στις βιβλιοθήκες μας και των Συλλόγων μας θα περίμενε κανείς πολύ φυσικά ένα μεγάλο μέρος από τα βιβλία τους να είναι έργα Ποντίων όχι μόνο μόνο στην καταγωγή αλλά και στην προτίμηση της διαλέκτου μας ως εκφραστικού τους μέσου. Υπό την έννοια αυτή δεν μπορούμε να εννοήσουμε έντυπο που εκδίδεται από Πόντιους, απευθύνεται σε Πόντιους και δεν περιλαμβάνει κάτι γραμμένο στην ποντιακή. Γι' αυτό και παραμένουν αξιέπαινοι πάντα -σε ό,τι αφορά στη διατήρηση της γραπτής μας διαλέκτου κατά το θέμα μας- μόνον οι ελάσσονες δημιουργοί, ακόμη κι αν φτάσει κανείς μέχρι του σημείου να τους χαρακτηρίσει ερασιτέχνες, που τίμησαν όμως κατά τη δύναμη και το ταλέντο τους τη μητρική λαλιά μας.

Μας θλίβει εξακολουθητικά το γεγονός σχετικά με όσα γράφουμε ότι οι πιο φωτισμένοι μας άνθρωποι που θα μπορούσαν να τα κάνουν όλα όσα σημειώνουμε τώρα ως παραλήψεις, εξολοθρεύτηκαν από το τουρκικό καθεστώς λίγο μόλις καιρό πριν επιστρέψουν στη Μητέρα Γη χωρίς ηγεσίες, οι δικοί μας πρόσφυγες. Και τότε η αδήριτη ανάγκη για επιβίωση άφησε τόσα και τόσα ασυντόνιστα. Ποιο τάχα άλλο κενό τρέχουν οι Σύλλογοι μας σήμερα να καλύψουν με την καθιέρωση μαθημάτων διδασκαλίας της ποντιακής; Και πόσο ευχάριστο και αποδοτικό θα ήταν το έργο τους, αν είχαν αυτό που απο-

καλέσαμε «ποντιακή Γραμματεία»; Αν είχαμε φροντίσει από καιρό να έχουμε τέτοια βιβλία για τους επιγενόμενους της κυφής ηλικίας και όχι μόνο τη Γραμματική και το Συντακτικό, για να εφησυχάζουμε, θα είχαμε έναν πολύ σοβαρό λόγο παραπάνω που θα καθιστούσε τη διάρκεια της διαλέκτου μας σιγουρότερη κι αυτό το γεγονός με τη σειρά του θα κρατούσε ακόμη πιο άγρυπνη κι ολόρθη την ψυχή τους.

Υπάρχει πάντα ένα μετέωρο ερώτημα στο βάθος της συνειδησής μας: ενώ δυστυχώς είχαμε έναν ιστορικό βίο πολυκύμαντο «παλαιόθεν και ως τώρα», ποιές άραγε ιστορικές συγκυρίες έκαναν αδύνατη την εμφάνιση ενός τέτοιου ιστορικού που τουλάχιστον να καθαγιάζε με το έργο του και την διάλεκτό μας αλλά και την ευπρόσωπη Ιστορία μας; Κι έμεινε μόνον ο καρτερικός ποντιακός λαός ν' αναθυμιάται και να μοιρολογά, κραταιός μνήμονας και λυρικός ποιητής ο ίδιος του εαυτού του. Άραγε μπορεί κανείς να προσμετρήσει πόση περισσότερη λάμψη και νεύρο θα είχε αποκτήσει η διάλεκτός μας, αν την έπαιρναν στα χέρια τους να την διαπλάσουν δεξιότεχνες μάστορες του γραπτού λόγου; Και με πόση τιμή και αγάπη θα τους περιβάλλαμε αυτούς και πόσο ευεργετικά θα μπορούσε να επηρεάσουν τα «πένθιμα και συγχρόνως ηρωικά» βήματά μας προς το μέλλον;

Το πρόβλημα είναι σοβαρό για την κουλτούρα μας και δεν είναι εύκολη η λύση του, αφού δεν καλλιεργήθηκε στον βαθμό που είναι δεκτική στην καλλιέργεια, αλλά ούτε και αποκρυσταλλώθηκε η γραφή της διαλέκτου μας, παρά μόνο τη γράφουμε ο καθένας κατά τη γνώση και την κρίση του. Και όσες φορές έτυχε να διαβάσουμε κείμενα στη διάλεκτό μας, ακόμη και πάνω σε ιερά γενοκτονιακά μνημεία μας, είδαμε σοβαρές τις ανορθογραφίες τους.

Δεν αγνοούμε ότι είναι δύσκολη η ορθή γραφή της. Χρειάζεται ασφαλώς ικανή γνώση της αρχαίας ελληνικής. Η κάποια βοήθεια των πνευματικών μας ανθρώπων, όση κι απ' όσους υπήρξε, δεν ήταν αρκετή. Ένα παράδειγμα μπορεί να εξηγήσει καλύτερα τις δυσκολίες που εννοούμε. Λέγει π.χ. ο Πόντιος «τ' ομμάτ(ι)α μ'» -τα ομμάτιά μου-. Η λέξη παράγεται από το αρχαίο ρήμα οράω-ώ που είναι διπλόθεμο. Εκτός του θέματος ορ-έχει κι άλλο θέμα, το οπ-, το οποίο φαίνεται καλύτερα στον μέσο μέλλοντα του ρήματος, όπου μαζί με την κατάληξη του χρόνου αυτού -σομαι σχηματίζει τύπο όπ-σομαι> όψομαι. Αν τώρα στο θέμα αυτό του ρήματος οπ- προσθέσουμε την παραγωγική κατάληξη -μα, θα έχουμε τη νέα λέξη όπ-μα. Στην περίπτωση αυτή το χειλικό π αφομοιώνεται προς το γειτονικό του μ κι έτσι έχουμε τη λέξη όμμα. Αν τώρα προσθέσουμε την κατάληξη -άτιον, δημιουργούμε νέα λέξη, ομμάτιον με αποβολή του ενός από τα δύο α. (Λέμε π.χ. δώμα- δωμάτιον). Με τον καιρό, επειδή πάντοτε υπάρχει η τάση να μικραίνουμε τις λέξεις, αποβλήθηκε η κατάληξη -ον (π.χ. μολύβιον- μολύβι). Έτσι κατέληξε η λέξη ως ομμάτι. Στη φράση «το ομμάτι» οι Νεοελληνες προτίμησαν να κάνουν την λεγόμενη στη Γραμματική αφαίρεση. Όταν μια λέξη τελειώνει σε φωνήεν και η επόμενη αρχίζει από φωνήεν, για ν' αποφύγουμε την κακοφωνία κατά την προφορά τους, αφαιρούμε το αρχικό της επόμενης λέξης, πόσο μάλλον όταν είναι ίδιο. Έτσι φτάνουμε στη μορφή το 'μμάτι.

Κι επειδή δεν μπορεί ν' αρχίζει λέξη ελληνική από δυο μ, γράφουμε τελικά το μάτι. Ο Πόντιος αντί να κάνει στη φράση «το ομμάτι» αφαίρεση, έκανε έκθλιψη, αφαίρεσε δηλαδή το τελικό φωνήεν της προηγούμενης λέξης και έγραψε τ' ομμάτι και πληθυντικός τ' ομμάτ(ι)α. Γι' αυτό και θεωρούμε τη γραφή της διαλέκτου μας υπόθεση δύσκολη.

Σ' ένα προηγούμενο φύλλο του «Αργοναυτή» μας, σελ. 2, διάβασαμε τη φράση, όχι δική του αλλά μεταφερόμενη από άλλο έντυπο, «Λελεύω τα πσία σου». Δεν πρόσεξε ο καλός μας αυτός συμπατριώτης που την έγραψε ότι, ενώ ήθελε να πει και να εννοήσει «ψυχή», έγραψε τελικά τη λέξη αυτή χωρίς ψ. στην περίπτωση αυτή πρέπει να γνωρίζουμε ότι στη διάλεκτό μας συγχρόνως το φαινόμενο που στη Γραμματική λέγεται συγκοπή, δηλαδή από τη μέση του σώματος μιας λέξης αφαιρούμε ένα γράμμα ή και μια συλλαβή ολόκληρη (π.χ. κορυφή-κορφή, Γιαννινιώτης- Γιαννιώτης).

Έτσι και στη δική μας διάλεκτο αντί να πούμε η ψυχή μου, λέμε η ψ'(υ)χή μ'. το κενό που μένει μετά την συγκοπή, πρέπει να δηλώνεται με μίαν απόστροφο, για να μην παρερμηνευτεί το υπολειπόμενο μέρος από το σώμα της λέξης. Κι επειδή εμείς στον πληθυντικό όλα τα θηλυκά ονόματα, εκτός των προσώπων, τα εκφέρουμε σαν ουδέτερα (π.χ. η φορφάκα- τα φορφάκας), τη φράση η ψ'ή μ' θα την γράψουμε τα ψ'ήα μ', ποτέ όμως πσία, γιατί, όπως αποδείξαμε, είναι λάθος.

Πιστεύουμε ότι είναι απώλεια σοβαρή όχι μόνο για τους ίδιους εμάς ως μέρος του συνόλου Ελληνισμού αλλά και για την ίδια την Ελληνική Γλωσσολογική Επιστήμη το γεγονός ότι, αν εξαιρέσουμε τον πανεπιστημιακό μας Δημ. Τομπαϊδή και λιγότερο κάποιους άλλους, δεν ασχολήθηκαν σοβαρά οι λοιποί με τη γραπτή μορφή της διαλέκτου μας, ακόμη και σαν γέφυρας που συνδέει τη νεοελληνική μας με την αρχαία μας γλώσσα και το αντίστροφο. Ποιος υποψιάζεται τάχα ότι εκείνο το ποντιακό «Λελεύω» που προαναφέραμε, είναι μια άλλη μορφή του ίδιου ρήματος που το βρίσκουμε στον όμηρο (Οδύσεια, α, στ. 14-15/ι, στ.29/30 και αλλού) ως «λιλαίομαι» κι έχει ακριβώς την ίδια μ' εκείνον σημασία;

*Νύμφη πότνι' έρκε Καλυψά δά θεάνων
Εν σπέσει γλαφυροίσι λιλαιομένη πόσιν είναι.*

Γι' αυτό και θεωρούμε απαίτηση των καιρών να ενθαρρύνουμε όλους εκείνους που όλο και πιο πολύ μας λιγοστεύουν και ποι γνωρίζουν να μιλούν ακόμη τη διάλεκτό μας, να γράψουν σε όποιο είδος γραφής ο καθένας κρίνει τον εαυτό του επιτηδειότερο, για να περισσέψουμε τα γραπτά μνημεία μας και να συντηρήσουμε όσο ακόμη πιο πολύ μπορούμε τη διάλεκτό μας.

Θέλουμε τελειώνοντας να πούμε ότι όλα όσα αναφέραμε, συνιστούν μια καθαρά προσωπική μα άποψη. Και ότι άλλοι μπορούν να έχουν ο καθένας όποια καλύτερη νομίζει. Θα ήταν όμως εξαιρετικά χρήσιμο, όπως είπαμε και στην αρχή του λόγου μας, να βρίσκουμε και να προωθούμε ο καθένας μας ό,τι κρίνει πάντοτε σωστό και στην περίπτωση μας να σκεφτούμε ότι κάνοντας αυτό θα στερεώσουμε ακόμη καλύτερα τη γραπτή μας διάλεκτο.

«Η ΒΕΡΟΙΑ ΤΙΜΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ»

Στις 8/12/08 στο Χώρο Τεχνών του Δήμου Βέροιας και σε κοινή εκδήλωση της Νομαρχίας Ημαθίας, του Δήμου Βέροιας, του Ομίλου Φίλων Θεάτρου & Τεχνών και της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, τιμήθηκαν όπως τους άξιζε, δυο παιδιά που διαπρέπουν στον χώρο της μουσικής, ο Ματθαίος και ο Κωνσταντίνος Τσαχουρίδης.

Ο Μακούλης και ο Κωστάκης, όπως τους αποκαλούμε, τα δυο αγαπημένα και αγαπητά αδέρφια, που από μικροί ξεκίνησαν τα βήματά τους στα μονοπάτια της μουσικής, έχουν ανακηρυχτεί διδάκτορες από το πανεπιστήμιο του Λονδίνου, δίνοντας χαρά και υπερηφάνεια σε όλους τους Βεροιώτες, τους Ημαθιώτες και βεβαίως σ' όλους τους απανταχού Έλληνες.

Με την έως σήμερα διαδρομή τους, αλλά όπως φαίνεται και στην μελλοντική τους πορεία, θα εκπροσωπούν επάξια την Ελλάδα σ' όλο τον κόσμο, προβάλλοντας πάντα την ελληνική παράδοση και τον ελληνικό πολιτισμό, διότι διαθέτουν το μεγαλύτερο προσόν: την σεμνότητα, με το ανάλογο ήθος και ύφος.

Η εκδήλωση άρχισε με αναφορές για τα δυο αδέρφια από τον Μητροπολίτη Βέροιας, τον Νομάρχη Ημαθίας Κώστα Καραπαναγιωτίδη (φίλος και συνεργάτης των παιδιών), τη Δήμαρχο Βέροιας Χαρίκλεια Ουσουλτζόγλου- Γεωργιάδη, τον πρόεδρο του Ομίλου Φίλων Θεάτρου και Τεχνών κ. Σιμόπουλο και τον πρόεδρο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας Λάζαρο Ζευγαρόπουλο.

Στη συνέχεια μέσω της ηλεκτρονικής

τεχνολογίας (video κ.λπ.), παρακολούθησαμε (όλοι εμείς που γεμίσαμε ασφυκτικά

την αίθουσα) τα βιογραφικά των τιμωμένων και αναφορές γι' αυτούς από πολλές

εξέχουσες προσωπικότητες της μουσικής και όχι μόνο.

Η βραδιά συνέχισε και τελείωσε με ένα διεθνές μουσικό ταξίδι, όπου πρωταγωνιστούσε ο Μακούλης με τις λύρες του και συνοδευόμενος από το δάσκαλό του στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου John Bailly με το ρεμπάμπ, τη γυναίκα του Veronica Doubleday με το νταϊρέ και το τραγούδι (μελετητές και οι δύο της Αφγανικής μουσικής) και από τους διακεκριμένους μουσικούς: Yusul Mahmood με την τάμπλα, Hussein Zahawy στο νταφ και νταϊρέ, Tigran Aleksanyan με την αρμένικη ντουτούκα και Δημήτρης Μυστακίδης με το λαούτο και το κόντρα μπάσο.

Όλοι μαζί λοιπόν, με μουσικές του Αφγανιστάν, του Λιβάνου, των βυζαντινών συνθέσεων, της ελληνικής μουσικής γενικότερα και βέβαια του Πόντου, με πρωταγωνιστές τον Ματθαίο στη λύρα και τον Κωνσταντίνο στο τραγούδι και στο πιάνο, κατόρθωσαν να καταπλήξουν, να συγκινήσουν και να μαγέψουν το κοινό.

Και η συγκίνηση των δυο ταλαντούχων παιδιών όμως ήταν μεγάλη, καθώς ο κόσμος τους αγκάλιασε με αγάπη και χειροκροτούσε συνεχώς ενθουσιασμένος.

Το Δ.Σ. και τα μέλη της Ε.Λ.Β. έχουν το δικαίωμα να αισθάνονται πολύ υπερήφανοι, διότι και οι άξιοι γονείς Σταύρος και Φρειδερίκη που τους έφεραν στη ζωή και τα ίδια τα παιδιά είναι μέλη της μεγάλης οικογένειας της Λέσχης απ' όπου βέβαια ξεκίνησαν τα πρώτα τους βήματα.

Η ευχή όλων μας λοιπόν προς τα δυο αγαπητά μας παιδιά είναι υγεία, πολλά μουσικά ταξίδια και ότι άλλο έχουν ονειρευτεί να γίνει πραγματικότητα.

Ο Τούρκος υπουργός άμυνας που έκανε τις κυνικές δηλώσεις, επιχειρεί να τις ανασκευάσει

Του Σάββα Καλεντερίδη

Αντιδράσεις προκάλεσαν οι κυνικές δηλώσεις του Τούρκου υπουργού άμυνας Βετζντί Γκιονούλ, για τη γενοκτονία Ελλήνων και Αρμενίων της Ανατολής, κατά τη διάρκεια της περιόδου "οικοδόμησης του τουρκικού έθνους" (1915-1923), που την παρουσιάζει λίγο-πολύ ως επιβεβλημένη, για να επιτευχθεί η ομογενοποίηση του τουρκικού έθνους, ανάγκη που αναγνωρίζει ότι υπάρχει και σήμερα και γι' αυτό γίνεται ο "αγώνας" της Τουρκίας στη ΝΑ Τουρκία, που ταυτίζεται με το Βόρειο Κουρδιστάν.

Εμείς να σημειώσουμε ότι η γενοκτονία των Ελλήνων της Θράκης, του Πόντου και της Μ. Ασίας στην ουσία συνεχίζεται επί ελληνικού εδάφους, αφού τα ελληνικά ΜΜΕ, αναφερόμενα στο θέμα, μιλούν μόνο για τη γενοκτονία των Αρμενίων, αποσιωπώντας τα τραγικά γεγονότα της γενοκτονίας του ελληνισμού της Ανατολής.

Παρεθέτουμε ενδεικτικά σχετικό δημοσίευμα της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ.

«Αντιδράσεις στις δηλώσεις Τούρκου υπουργού για την γενοκτονία των Αρμενίων.

Αντιδράσεις στις δηλώσεις του υπουργού Αμυνας Βετζντί Γκιονούλ περί «οικοδόμησης του έθνους».

Δηλώσεις που εκθέτουν την Τουρκία και την κυβέρνησή της έκανε στις Βρυξέλλες ο Τούρκος υπουργός Αμυνας Βετζντί Γκιονούλ, ο οποίος παρουσίασε την εξάλειψη του ελληνικού και αρμενικού στοιχείου στη Μικρά Ασία, ως αναγκαιότητα για την «οικο-

δόμηση του έθνους».

Ο υπουργός έσπευσε να κάνει σήμερα διορθωτική δήλωση, αλλά... ο τουρκικός Τύπος κυκλοφόρησε σήμερα με τίτλους όπως «ο Γκιονούλ μίλησε σαν ρατσιστής» ("Ραντικάλ"). Στη διορθωτική του δήλωση, ο υπουργός είπε πως παρερμηνεύτηκαν τα λόγια του.

Τα τουρκικά μέσα ενημέρωσης όμως αναφέρουν ότι κατά την προχθεσινή τελετή που έγινε στην πρεσβεία της Τουρκίας στις Βρυξέλλες για την επέτειο του θανάτου του ιδρυτή της Τουρκικής Δημοκρατίας, Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, ο Βετζντί Γκιονούλ υπογράμμισε πως «ήταν καθοριστική η διαπίστωση ότι έχει ολοκληρώσει την ιστορική του πορεία το σύστημα των εθνοτήτων στο οποίο στηριζόταν η Οθωμανική Αυτοκρατορία», για να τονίσει ότι «τα δύο βασικά στοιχεία στην ίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας, ήταν η οικοδόμηση του έθνους και η οικονομία».

Συγκεκριμένα, ο Βετζντί Γκιονούλ είπε τα εξής: «Εάν σήμερα εξακολουθούσαν να υπάρχουν οι Έλληνες στα παράλια του Αιγαίου και οι Αρμένιοι σε πολλά σημεία της Τουρκίας, θα είχαμε άραγε σήμερα το ίδιο έθνος-κράτος; Δεν ξέρω πώς να σας εκφράσω τη σημασία της ανταλλαγής αυτής, αλλά η σημασία αυτή φαίνεται, αν ρίξετε μια ματιά στις ισορροπίες του παρελθόντος. Ακόμη και

σήμερα, και με βάση τη μάχη που δίνουμε στη Νοτιοανατολική Τουρκία, δεν μπορούμε να αρνηθούμε τη συμβολή αυτών που θεωρούν τον εαυτό τους θύματα εξαιτίας της οικοδόμησης του έθνους και ιδιαίτερα, τη συμβολή αυτών που θεωρούν τον εαυτό τους θύματα του εκτοπισμού».

Η επίσημη τουρκική ιστορία, ως προς το θέμα των Αρμενίων του 1915, κάνει λόγο για «εκτοπισμό», αφήνοντας απλώς, ανοιχτό το ενδεχόμενο, κατά τη διαδικασία του εκτοπισμού, να έχουν σκοτωθεί πολλοί Αρμένιοι.

Οι δηλώσεις του Βετζντί Γκιονούλ δεν συνιστούν απλώς επιχείρημα υπέρ των ισχυρισμών περί γενοκτονίας και μάλιστα δια στόματος υπουργού, αλλά θέτουν γενικότερα θέμα οικοδόμησης έθνους, στο βωμό της οποίας δικαιολογείται η εθνική κάθαρση. Επιπρόσθετα, μπορεί να μην βγαίνει άμεσα συμπέρασμα από το γεγονός ότι ο Τούρκος υπουργός εμπλέκει στην υπόθεση και τη Νοτιοανατολική Τουρκία, δηλαδή την κουρδική υπόθεση, αλλά τα συμφραζόμενα οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η αντίληψη την οποία εκπροσωπεί ο Γκιονούλ, θεωρεί τους Κούρδους εμπόδιο στη διαδικασία οικοδόμησης έθνους.

Η αντίληψη αυτή ακυρώνει το βασικό επιχείρημα του επίσημου τουρκικού εθνικισμού, ότι δηλαδή με τον όρο τουρκικό έθνος, δεν εννοείται η τουρκική φυλή, αλλά το σύνολο των ανθρώπων που έχουν, ίσως, διαφορετική εθνοτική καταγωγή, αλλά είναι πολίτες της Τουρκικής Δημοκρατίας.

Η πολιτική που ακολουθήθηκε από την Τουρκία, με νομοθετικές, δικαστικές και διοικητικές αποφάσεις, εναντίον της ελληνικής, αρμενικής και εβραϊκής μειονότητας, καθώς επίσης και εναντίον άλλων εθνοτικών και θρησκευτικών μειονοτήτων, στηρίχθηκε πάντα στη ρατσιστική και όχι στη συνταγματική ερμηνεία του «έθνους».

Το τουρκικό σύνταγμα αναφέρει ότι Τούρκος αποκαλείται αυτός που διατηρεί σχέση πολίτη με την Τουρκική Δημοκρατία.

www.kathimerini.gr με πληροφορίες από ΑΠΕ - ΜΠΕ».

Πηγή: Infogonomon Politics

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Λ.Β. ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΔΑΣΚΑΛΑΣ ΜΑΣ

Μια εξαιρετικά ποιοτική Εκδήλωση πραγματοποιήσε η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας στις 14-12-2008 στην αίθουσα της στο Πανόραμα.

Επιμέλεια
Καπουρτίδης
Χαράλαμπος

Η εκδήλωση ξεκίνησε με τον χαιρετισμό του προέδρου της Λέσχης Λάζαρου Ζευγαρόπουλου. Κατόπιν ο Σχολικός Σύμβουλος Γιάννης Καϊλά-

ρης παρουσίασε τα δυο βιβλία "ΑΓΡΕ-ΛΑΦΟΝ" και "ΚΑΝΤΗΛΕΡΙ".

Μετά την παρουσίαση των δυο αυτών δημιουργημάτων, που με πολύ κόπο ολοκληρώθηκαν, η συγγραφέας κ. Ελένη Πιπερίδου- Λαφαζάνη μαζί με μαθητές της από το τμήμα διαλέκτου της Λέσχης, απήγγειλαν ποιήματα μέσα από τα βιβλία της.

Στη συνέχεια τα χορευτικά τμήματα παρουσίασαν έθιμα των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς από διάφορες περιοχές του Πόντου, όπως κάλαντα, καλάντιασμα νερού, Μωμόγεροι κ.ά., τα οποία επιμελήθηκε ο χοροδιδάσκαλος Βασίλης Ασβεστάς.

Η εορταστική εκδήλωση τελείωσε με χορό από τους συντελεστές και τους παρευρισκόμενους, οι οποίοι ήταν πάρα πολλοί (κατάμεστη η αίθουσα).

Έπαιξαν και τραγούδησαν οι: Γιάννης Τσανασίδης αγγείο, τραγούδι, Ιωσήφιδης Γιώργος και Ιωσήφιδης Αλέξανδρος λύρα και Συμεωνίδης Αλέκος ταούλ.

Τον συντονισμό όλης της εκδήλωσης έκανε ο δημοσιογράφος Ζήσης Πατσίκας (ο οποίος έχει και τον ηλεκτρο-

νικό σχεδιασμό και την επιμέλεια της εφημερίδας μας "Αργοναύτης").

Παρευρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους: η Αντινομάρχης Μαρία Αλδάκος ως εκπρόσωπος του Νομάρχη Ημαθίας Κώστα Καραπαναγιωτίδη, η Δήμαρχος Βέροιας Χαρίκλεια Ουσουλτζόγλου- Γεωργιάδη, ο Αντιδήμαρχος Δημήτριος Δάσκαλος, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Νίκος Μωυσιάδης και Ηρακλής Σοφιανίδης, η Δώρα Μπαλατζίδου μέλος του Δ.Σ. του Σ.Πο.Σ. Κεντρικής Μακεδονίας & Θεσσαλίας της Π.Ο.Ε., ο Πρόεδρος του ποντιακού συλλόγου Πατρίδας Αντώνης Καγκελίδης, ο πρόεδρος του ποντιακού συλλόγου Λευκαδίων Ηλίας Αλιτζανίδης, ο πρόεδρος του συλλόγου Πανοράματος Θεόδωρος Κωνσταντινίδης και εκπρόσωποι της Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης (συνάδελφοι της δασκάλας μας).

Το Δ.Σ. ευχαριστεί όλους τους συντελεστές που φρόντισαν για την επιτυχία αυτής της εορταστικής εκδήλωσης, καθώς επίσης τα μέλη και τους φίλους της Λέσχης που την παρακολούθησαν.

ΧΟΡΗΓΟΣ

Γ. & Κ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ - ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ - ΦΑΝΟΒΑΦΕΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 184 ΒΕΡΟΙΑ
ΤΗΛ.: 2331073737, 2331024080

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΑΦΟΙ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ Ο.Ε.
ΠΙΕΡΙΩΝ 27 ΒΕΡΟΙΑ 59100
ΤΗΛ.: 2331070275 - FAX: 2331070277
EMAIL: canon@vernet.gr

ΕΚΔΗΛΩΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ Ε.Λ.Β.

Επιτυχής η εκδήλωση της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας στις 22/11/2008. Παρουσιάστης ο Κυριάκος Παλασιδής, χοροδιδάσκαλος και μέλος της Λέσχης και ο οποίος ξεκίνησε καλωσορίζοντας τους γονείς, τα μέλη και τους φίλους, απαριθμώντας τα τμήματα της Λέσχης που είναι:

1. ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
2. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
3. ΤΜΗΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΠΟΝΤΙΑΚΗΣ ΛΥΡΑΣ
4. ΤΜΗΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΝΤΑΟΥΛΙΟΥ
5. ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ
6. ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ
7. ΤΜΗΜΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
8. ΤΜΗΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
9. ΤΜΗΜΑ ΙΜΑΤΙΟΦΗΚΗΣ
10. ΤΜΗΜΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ
11. ΤΜΗΜΑ 2ΜΗΝΙΑΙΑΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ
12. ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ
13. ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΙΜΑΤΟΣ

Ακολούθησε ο σύντομος χαιρετισμός του προέδρου κ. Λάζαρου Ζευγαρόπουλου και η παρουσίαση των παιδικών και εφηβικών χορευτικών τμημάτων, με την καθοδήγηση των δασκάλων τους: του Βασιλή Ασβεστά και της Ευαγγελίας Τογκουσίδου και με τη συνοδεία της λύρας των Ιωσηφίδη Αλέκου και Ιωαννίδη Πιόργου και του νταουλίου του Τσανασιδή Μιχάλη.

Στη συνέχεια έγινε η παρουσίαση του τμήματος νταουλίου- κρουστών με δάσκαλο τον Δημήτρη Ουσταμπασιδή και του τμήματος λύρας (το οποίο είναι ενταγμένο στη σχολή Βυζαντινής Μουσικής της Μητρόπολης Βέροιας) με δάσκαλο τον Θεόδωρο Βεροιώτη.

Κατόπιν, το Δ.Σ. τίμησε δυο παλαιότερα μέλη του χορευτικού τμήματος για την προσφορά τους και τη συμβολή τους στη διατήρηση της παράδοσής μας: τον Γιάννη Ταρασιδή και τον Πιόργο Ορφανίδη, δια χειρός Λένας Μιχαηλίδου και Έφης Αμοιρίδου αντίστοιχα*.

Οι δυο τιμώμενοι, απένειμαν τα βραβεία και τους επαίνους στα παιδιά της Λέσχης που διακρίθηκαν ή πέτυχαν στην παιδεία και στον αθλητισμό. Από τον κ. Ταρασιδή, στους:

- ΖΑΜΠΑΚΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ - για την αρίστευσή της στην ΣΤ' τάξη του 7ου Δημ.

Σχολείου Βέροιας.

- ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ ΙΩΑΝΝΑ - για την αρίστευσή της στην ΣΤ' τάξη του Δημ. Σχολείου Αγ. Γεωργίου.
- ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΡΝΗΛΙΑ - για την αρίστευσή της στην ΣΤ' τάξη του 7ου Δημ. Σχολείου Βέροιας.
- ΠΑΓΚΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟ-ΜΑΡΙΟ - για την αρίστευσή του στην ΣΤ' τάξη του 11ου Δημ. Σχολείου Βέροιας.
- ΖΑΜΠΑΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΟ - για την αρίστευσή του στην ΣΤ' τάξη του 7ου Δημ. Σχολείου Βέροιας.
- ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ - για την προαγωγή της με άριστα 18 3/10 στην Β' τάξη του Ιδιωτικού Λυκείου Βέροιας.
- ΓΑΒΡΑ ΚΥΡΙΑΚΟ - για την 1η θέση που κατέλαβε στο Ενωσιακό Τουρνουά Τένις.
- ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ ΠΑΥΛΟ - για την 2η θέση που κατέλαβε στους Πανμακεδονικούς αγώνες Σκυταλοδρομίας

Από τον κ. Ορφανίδη, στους:

- ΘΕΟΔΩΡΙΚΑ ΙΩΑΝΝΗ - για την 2η θέση που κατέλαβε στο Κύκαλλο Βορ. Ελλάδος ΤΑΕ KWON DO
- ΙΟΡΔΑΝΙΔΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ - για την εισαγωγή της στη Σχολή Ιστορίας και Εθνολογίας Θράκης (Κομοτηνή)
- ΤΣΑΧΟΥΡΙΔΟΥ ΟΥΡΑΝΙΑ - για την εισαγωγή της στη Σχολή Βιοχημείας & Βιοτεχνολογίας Θεσσαλίας (Λάρισα)
- ΛΑΓΑΡΙΑ ΘΕΟΧΑΡΗ - για την εισαγωγή του στη Σχολή Λογιστικής του ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας (Κοζάνη)
- ΤΣΑΝΑΣΙΔΗ ΙΩΑΝΝΗ - για την εισαγωγή του στη Σχολή Ιστορίας & Αρχαιολογίας Ιωαννίνων
- ΤΥΠΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟ - για την εισαγωγή του στη Σχολή Ιστορίας & Αρχαιολογίας Κρήτης (Ρέθυμνο).

Έπειτα, οι δυο παλιοί χορευτές άνοιξαν το χορό και ξεκίνησε γλάντι καρδιάς με συγκίνηση και πάθος από τους παρευρισκόμενους, που κράτησε αρκετές ώρες.

Έπαιξαν και τραγούδησαν τα παιδιά της Λέσχης, ο Θεόδωρος Βεροιώτης, ο Γιώτης Κωνσταντινίδης, ο Νίκος Βοργιατζίδης, ο Γιάννης Τσανασιδής, ο Δημήτρης Ουσταμπασιδής, ο Μιχάλης Τσανασιδής και ο Δαμιανός Χωραφαΐδης.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Βουλευτής του Νομού Τάσος Σιδηρό-

πουλος, ο Αντιδήμαρχος Βέροιας Μιχάλης Σουμειλίδης, οι δημοτικοί σύμβουλοι Νίκος Μωυσιάδης, Ηρακλής Σοφινίδης, Πιόργος Ορφανίδης και Γιάννης Ταρασιδής, οι πρόεδροι των συλλόγων Πατρίδας Αντώνης Καγκελίδης και Ν. Προδρόμου Μελέτης Σισμανίδης, ο Διοικητής της Σχολής Δοκίμων Αστυφυλάκων Νάουσας Δημήτρης Φωστηρόπουλος και η πολιτευτής Αντωνία Χαρίση.

Η βραδιά έκλεισε με παρακάθ που προκάλεσε ο Πιόργος Ορφανίδης (μην ξεχνάμε ότι είναι γιος του Σταύρου), με τη συνοδεία της λύρας του Γιάννη Τσανασιδή και της φωνής του Γιώτη Κωνσταντινίδη.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΟΡΦΑΝΙΔΗ ΓΙΩΡΓΟΥ

Ο Πιόργος Ορφανίδης γεννήθηκε στις 23 του Απριλίου του 1963 στη Βέροια, από πόντιους γονείς και από τότε πλιν της περιόδου των σπουδών του, ζει εργάζεται και δραστηριοποιείται στην γενέτειρα πόλη του την Βέροια.

Η ποντιακή του καταγωγή από το σόι του πατέρα του, ο Ιωάννης Ορφανίδης ο παππούς κατάγεται από την περιοχή της Τραπεζούντας και από το χωριό Σαμάρουσκα και από την οικογένεια της μητέρας του, το γένος Βασιλειάδη από την περιοχή της Αργυρούπολης. Πρόσφυγες εξ' αιτίας της Μικρασιατικής καταστροφής του '22, κατέληξαν μετά από ταλαιπωρία, όπως συνήθως αντιμετώπιζαν οι πόντιοι πρόσφυγες στην μάνα πατρίδα και εγκαταστάθηκαν στον νομό Κοζάνης στο χωριό Κούρτσοβα και με την σημερινή ονομασία Λιβερά έως την περίοδο της κατοχής. Μετά το ολοκαύτωμα των Λιβερών και την εκτέλεση του παππού από τους Γερμανούς σε συνεργασία με τους ταγματασφαλίτες, η εναπομείνασα οικογένεια αναγκάστηκε σε μία ακόμη εσωτερική μετανάστευση με προορισμό την Βέροια όπου και ζει έως σήμερα.

Ο πατέρας του Σταύρος Ορφανίδης από τα βασικά διοικητικά στελέχη της Ε.Λ.Β. στις δεκαετίες 70-80-90, αλλά και γνήσιος πόντιος με μεγάλη προσφορά στον σύλλογο και στην λαϊκή ποντιακή παράδοση.

Ο Πιόργος Ορφανίδης απόκτησε την πρώτη του επαφή με την Ε.Λ.Β. σε ηλικία εννέα χρονών, όταν έγινε μέλος του πρώτου παιδικού χορευτικού συγκροτήματός του συλλόγου και ίσως πανελλαδικά, με τότε χοροδιδάσκαλο τον Βασιλή Φωτιάδη, από τότε και για εννέα συνεχόμενα έτη αποτελούσε μέλος του χορευτικού

συγκροτήματος και ταυτόχρονα της Ε.Λ.Β.

Σπούδασε και αποφοίτησε την Αρχιτεκτονική σχολή, στο πανεπιστήμιο της Βενετίας στην Ιταλία, και μετά την εκπλήρωση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων, εγκαταστάθηκε μόνιμα πλέον στην πόλη της Βέροιας δημιουργώντας την δική του οικογένεια όπου ζει και εργάζεται ασκώντας το επάγγελμα του αρχιτέκτονα μηχανικού και κατασκευαστή, με παράλληλες δραστηριότητες όπως η δραστηριότητά του στην πολιτική, δημοτικός σύμβουλος του δήμου Βέροιας, μέλος του συλλόγου αρχιτεκτόνων και πάντα μέλος της Ε.Λ.Β. και με δηλωμένη θέληση να βοηθά τον σύλλογο όπως ο ίδιος ο σύλλογος εκτιμά ότι μπορεί να τον χρησιμοποιεί.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑΝΝΗ ΤΑΡΑΣΙΔΗ

Γεννήθηκε στις 6/9/1954 στον Τριπόταμο από πόντιους γονείς. Η καταγωγή του πατέρα του είναι από την Άτρα και της μητέρας του από το Σιντισκόμο.

Σε ηλικία δέκα χρονών χάνει τον πατέρα του. Παρ' όλες τις δυσκολίες, ανταποκρίνεται στο κάλεσμα του Νίκου Ιωσηφίδη για την επανίδρυση του χορευτικού της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας. Η προσπάθεια στέφεται από απόλυτη επιτυχία και η Ε.Λ.Β. αποκτά μετά από πολλά χρόνια το χορευτικό της.

Το Σεπτέμβριο του 1972 περνάει στο Πανεπιστήμιο και αναλαμβάνει τη σκυτάλη της εκμάθησης ποντιακών χορών σε πόντιους φοιτητές και μη, του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης. Μετά την κατάρρευση της χούντας και την επαναιετοργία των φοιτητικών συλλόγων επανιδρύει μαζί με άλλους, τον Σύλλογο Ποντίων Φοιτητών Θεσσαλονίκης, ο οποίος λειτουργεί και σήμερα. Είναι μέλος του πρώτου Δ.Σ. του Συλλόγου.

Παράλληλα ιδρύει Πολιτιστικό Σύλλογο στον Τριπόταμο και δημιουργεί με τη νεολαία του χωριού χορευτικό συγκρότημα ποντιακών χορών. Είναι παρών στις περισσότερες εκδηλώσεις των ποντιακών φορέων.

Σήμερα, είναι καθηγητής σε Λύκειο της πόλης μας, είναι παντρεμένος και έχει δύο παιδιά, την Παρθένα και τον Κωνσταντίνο, ηλικίας 23 και 21 χρονών αντίστοιχα.

Παράλληλα ασχολείται και με την Τοπική Αυτοδιοίκηση ως Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου του διαμερίσματος Τριποτάμου του Δήμου Βέροιας.

ΧΟΡΗΓΟΣ

Πόσα τετραγωνικά είναι το όνειρό σας;

ΣΑΡΡΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ

Πωλούνται διαμερίσματα με απεριόριστη θέα από 70-110 τ.μ.

Τηλ.: 2331075757 - Κιν.: 6976555454-5

www.sarras.gr

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΠΛΟΥ & ΚΟΥΖΙΝΑΣ

Τσάτσος Νικόλαος

1ο χλμ. Πατρίδας - Αγίου Γεωργίου

Τηλ.: 2331070615 - Κιν.: 6972233782

Υπεύθυνη πωλήσεων: Ιωάννα Μπρανιώτου

Τηλ.: 6977135138

Τηλ. & fax οικ.: 2331060527

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

Ιστορία – Η ίδρυση της Τραπεζούντας.

Επιμέλεια:
Χωραφαϊδής Αβραάμ

Η Τραπεζούντα είναι χτισμένη από αρχαιότατων χρόνων πάνω σε τραπεζοειδή βράχο, στις υπώρειες του ιερού Μίθριου όρους, στη βάση του οποίου σχηματίζεται ασφαλές φυσικό λιμάνι. Ανατολικά καταλήγει ο ποταμός Πυξίτης, αφού πρώτα διαρρέει την κοιλάδα της Ματσούκας, που αποτελούσε τη μοναδική διέξοδο προς τη θάλασσα.

Τα χαρακτηριστικά αυτά και η δημιουργικότητα των Ιώνων οικιστών της κατέστησαν σταδιακά την Τραπεζούντα τη σημαντικότερη, ισχυρότερη και πλουσιότερη πόλη του Εύξεινου Πόντου.

Η πόλη ιδρύθηκε ως αποικία της Σινώπης το 756 π.Χ. Οι Σινωπείς άποικοι την ονόμασαν “Τραπεζούντα”, εξαιτίας των τραπεζοειδών λόφων που υπήρχαν στην περιοχή ή, κατά μια άλλη άποψη, εξαιτίας του τραπεζοειδούς σχήματος που της έδωσαν οι ίδιοι.

Η επιλογή της θέσης αντικατοπτρίζει την πρόθεση των Σινωπέων για τη δημιουργία ενός ασφαλούς εμπορικού σταθμού και δικαιώνεται εκ των υστέρων από την ιστορία της πόλης.

Παρά την έλλειψη πηγών μπορούμε να υποθέσουμε ότι η Τραπεζούντα γνώρισε κά-ποια οικονομική ανάπτυξη μέχρι τη Ρωμαϊκή περίοδο, δεδομένου ότι είχε τη δυνατότητα να κόβει δικά της νομίσματα, ήδη από τον 4ο αι. π.Χ.

Στα χρόνια της ρωμαϊκής κυριαρχίας, η Τραπεζούντα εντάσσεται στο πλαίσιο του imperium romanum ως ελεύθερη πόλη και γνωρίζει μεγάλη ανάπτυξη. Ο περίφημος Λατίνος γεωγράφος Πομπώνιος Μέλα τη χαρακτηρίζει “urbis maximus illustris”, πόλη μεγίστη, ένδοξη. Η πόλη αναδεικνύεται σε σημαντικό οικονομικό κέντρο της Μικράς Ασίας, γεγονός που οφείλεται στη σύνδεσή της με τους μεγάλους εμπορικούς δρόμους της εποχής.

Η Τραπεζούντα από τα πρώτα χρόνια της διάδοσης του χριστιανισμού αποτέλεσε θρησκευτικό κέντρο, όπου έχασαν τη ζωή τους οι πρώτοι μάρτυρες της πίστης. Κατά τη διάρκεια των διωγμών του Διοκλητιανού (292) εδώ μαρτύρησαν οι άγιοι Ευγένιος, Κανίδιος, Ακύλας και Ουαλεριανός, όλοι τους τέκνα της ποντιακής γης.

Βυζαντινή περίοδος

Κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο η πόλη ανήκε στη διοίκηση του Πόντου, με πρωτεύουσα την Καισάρεια της Καππαδοκίας. Κατά τον 5ο αι. μ.Χ. απέκτησε μεγάλη στρατηγική σημασία, ενώ οι συγκρούσεις Βυζαντινών και Περσών στην Ανατολή κατέστησαν αναγκαία την οχύρωση και προστασία της. Στη συνέχεια η Τραπεζούντα αναδείχθηκε σε σημαντικό κέντρο αγώνων της Αυτοκρατορίας τόσο εναντίον των Περσών, όσο και εναντίον των Αράβων.

Κατά τον 8ο αι. υπήρξε πρωτεύουσα του Θέματος Χαλδίας και γνώρισε μεγάλη οικο-νομική ακμή, η οποία συνδέθηκε με την ανάπτυξη της εμπορικής οδού προς την Ασία βορείως της Κασπίας θάλασσας, όταν οι εμπορικές αρτηρίες στο Νότιο ελέγχονταν από τους Άραβες.

Το 1071, μετά τη μάχη του Ματζικέρτ, η πόλη περιήλθε για μικρό χρονικό διάστημα υπό τον έλεγχο των Σελτζούκων. Η αποκατάσταση της βυζαντινής κυριαρχίας συνοδεύτηκε με πιο άρτια οργάνωση της άμυνας τόσο της πόλης, όσο και της ευρύτερης περιοχής. Τότε οι άρχοντες της Τραπεζούντας ανέλαβαν πρωτοβουλίες για την προστασία της περιοχής και ίδρυσαν αξιόμαχο τοπικό στρατό, ενώ δημιουργήθηκαν ισχυρές οικογένειες, που άρχισαν να αναπτύσσουν αυτονομιστικές τάσεις από την κεντρική διοίκηση της Αυτοκρατορίας. Οι δούκες του θέματος προέρχονταν από σημα-ντικές οικογένειες γαιοκτημόνων, όπως, για παράδειγμα η οικογένεια Γαβρά.

Η Τραπεζούντα πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας.

Μετά το θάνατο του βυζαντινού αυτοκράτορα Ανδρόνικου Α΄ Κομνηνού, οι εγγονοί του Αλέξιος και Δαβίδ φυγαδεύτηκαν από την Κων/πολη και φιλοξενήθηκαν στη γεωργιανή αυλή από τη θεία τους Θάμαρ, βασίλισσα των Ιβήρων. Με τη βοήθεια των Ιβήρων και λίγο πριν από την Άλωση της Κων/πολης από τους Φράγκους (1204), ο Αλέξιος και ο Δαβίδ κατέλαβαν την Τραπεζούντα και ίδρυσαν αυτόνομο κράτος, τα εδάφη του οποίου έφταναν στα σημερινά σύνορα της Γεωργίας με την Τουρκία.

Όλοι οι βασιλείς της Αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας, μέχρι την κατάλυσή της από τον Μωάμεθ Β΄ τον Πορθητή (1461), προέρχονταν από την οικογένεια των Κομνηνών και διοίκησαν το κράτος με συνεχείς αγώνες όχι μόνο εναντίον των Οθωμανών, αλλά και εναντίον εσωτερικών επιβουλών. Η μη στενή και ανταγωνιστική σχέση του κράτους των Κομνηνών με το Βυζάντιο και οι εσωτερικές έριδες κατέστησαν προ-βληματική την άμυνα του κράτους απέναντι στην επερχόμενη οθωμανική απειλή.

Η Άλωση της Τραπεζούντας

Τρία μόλις χρόνια μετά την Άλωση της Κων/πολης, ο Χιτίρ Πασάς διατάχθηκε να βαδίσει εναντίον της Τραπεζούντας, που πολιορκήθηκε από ξηρά και θάλασσα. Ο αυτοκράτορας της Τραπεζούντας Ιωάννης Δ΄ υποχρεώθηκε να δεχθεί τους όρους που του προέβλεπαν οι Τούρκοι και να καταβάλλει ετήσιο φόρο υποτέλειας 2.000 χρυσά νομίσματα. Στη συνέχεια, στην προσπάθειά του να αποτρέψει νέα τουρκική απειλή, ο Ιωάννης Δ΄ προσπάθησε να συνάψει σχέσεις με ηγεμόνες της Δύσης για να αποφύγει την τουρκική λαίλαπα. Το ίδιο επιδίωξε και ο Δαβίδ που διαδέχθηκε στο θρόνο τον αδερφό του Ιωάννη Δ΄.

Εν τω μεταξύ, ο σουλτάνος, από το 1460, είχε ξεκινήσει την προετοιμασία για την κατάληψη της

“[...] επί θάλασσαν εις Τραπεζούντα, πόλιν Ελληνίδα, οικουμένην εν τω Ευξείνω Πόντω, Σινωπέων αποικία εν τη Κόλχων χώρα [...]” Ξενοφώντα Κύρου Ανάβασις.

Τραπεζούντας, ώσπου την άνοιξη του 1461 ισχυρός στόλος από 300 πολεμικά πλοία έπλευσε προς την περιοχή. Δέκα χιλιάδες άνδρες που αποβιβάστηκαν άρχισαν τη λεηλασία και την καταστροφή της υπαίθρου, της οποίας οι κάτοικοι ανα-γκάστηκαν να καταφύγουν στην πόλη. Παρά την ηρωική άμυνα των πολιορκημένων, η Τραπεζούντα, το τελευταίο σοβαρό έρεισμα του ελληνισμού της Ανατολής, παραδόθηκε στο Μωάμεθ Β΄ τον Αύγουστο του 1461.

Η παιδεία και η κοινοτική οργάνωση στην Τραπεζούντα

Παρά τα δεινά που υπέστη η ελληνική κοινότητα, το σθένος του χριστιανικού πληθυσμού υπήρξε αξιοθαύμαστο, όπως βεβαιώνει η οικονομική και εκπαιδευτική ιστορία του τόπου. Το 1682 ο Σεβαστός Κυμνήτης ίδρυσε το περίφημο Φροντιστήριο της Τραπεζούντας, ένα από τα ονομαστά ελληνικά εκπαιδευτήρια. Από τα μέσα του 18ου αι. και ως το 1778 λειτουργήσε η Σχολή Νικοδήμου, που ιδρύθηκε από το μοναχό Νικόδημο της μονής Αγίου Γεωργίου του Περιστερώτα.

Ενδείξεις για την κοινοτική οργάνωση των Ελλήνων υπάρχουν από τα μέσα του 17ου αι. Παρά την Τουρκοκρατία, η ελληνική κοινότητα κατά τους 18-19ο αι. αρχίζει να ανακάμπτει. Η σημαντική τοποθεσία της πόλης για τη διακίνηση εμπορευμάτων, στρέφει τους Έλληνες προς τη ναυτιλία και αναδεικνύει την Τραπεζούντα σε ένα από τα σημαντικότερα οικονομικά κέντρα του Εύξεινου Πόντου. Παράλληλα, γιατροί, νομικοί, καθηγητές αλλά και κληρικοί από την Τραπεζούντα αναπτύσσουν αξιόλογη δράση στις παραδουνάβιες ηγεμονίες. Κατά τη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης αρκετοί Πόντιοι προσέτρεξαν στον Αγώνα και έλαβαν μέρος σε πολλές μάχες στην Ελλάδα. Εξ΄ άλλου δεν πρέπει να παραβλέπεται η καθοριστική συμβολή του Αλέξαν-δρου και Δημήτριου Υψηλάντη στον Αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία.

Η ακμή της Τραπεζούντας κατά το 19ο αιώνα

Ο 19ος αιώνας υπήρξε περίοδος ακμής για την Τραπεζούντα, ιδιαίτερα μετά την έκδοση του Χάτι Χουμαγιούν (1856), σύμφωνα με το οποίο παρέχονταν ισότητα δικαιωμάτων σε μια σειρά από τομείς, όπως η θρησκεία, η εκπαίδευση και η κοινοτική οργάνωση, σε όλους τους υπηκόους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Την εποχή εκείνη πολλοί Κλωστοί αποκάλυψαν την πραγματική τους θρησκεία, ενώ οι μητροπολίτες αναδιοργάνωσαν την παιδεία και ίδρυσαν νέα σχολεία.

Είναι η περίοδος που οι Έλληνες της Τραπεζούντας επιδόθηκαν στο εμπόριο με όλες τις παρευξείνεις χώρες, αποκτώντας σταδιακά αξιόλογη οικονομική δύναμη. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι από τις τέσσερις τράπεζες που λειτουργούσαν στην Τραπεζούντα, οι τρεις ήταν αμιγώς ελληνικές. Οι οικογένειες Θεοφυλάκτου, Καταγιαννίδη και Φωστηρόπουλου, που ήταν ιδιοκτήτες των ελληνικών τραπεζών, μαζί με άλλους σημαντικούς παράγοντες της ελληνικής κοινότητας, εκτός από οικονομική, ανέπτυξαν και έντονη κοινωνική και φιλανθρωπική δράση.

Την περίοδο αυτή ιδρύονται αθλητικοί, πολιτιστικοί, φιλανθρωπικοί σύλλογοι και θεατρικές ομάδες, ενώ κυκλοφορούν δεκάδες έντυπα και εφημερίδες. Το 1902 το φροντιστήριο της Τραπεζούντας οικοδομείται εκ βάθρων και εγκαινιάζεται για να παρέχει υψηλού επιπέδου μόρφωση και παιδεία στα ελληνόπουλα του Πόντου.

Η ακμή αυτή ωστόσο έμελλε να διαρκέσει ως της αρχές του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, με την είσοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στον πόλεμο στο πλευρό των Κεντρικών Δυνάμεων.

Η κατάσταση επιδεινώθηκε κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας, ενώ η τελευταία πράξη της τραγωδίας παίχτηκε με την Ανταλλαγή των πληθυσμών. Τότε όσοι Έλληνες είχαν παραμείνει εκεί αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν οριστικά την τρισηχλιόχρονη πατρίδα...

Αξιοθέατα της Τραπεζούντας

Ο Ναός της Αγίας Σοφίας, ο Ναός του Αγίου Ευγενίου, ο Ναός της Παναγίας χρυσο-κεφάλου, ο Ναός της Αγίας Άννης, ο Ναός του Αγίου Φιλίππου, η Μονή Θεοτόκου Θεοσκεπάστου, η Μονή Αγίου Σάββα, η Μονή του Σωτήρος, οικία Κωστάκη Θεοφυλάκτου, έπαυλη Κων/νου Καταγιαννίδη, το Φροντιστήριο Τραπεζούντος, ο Πύργος της Αυτοκράτειρας Ειρήνης είναι μερικά από τα πολλά αξιοθέατα της Τραπεζούντας που μέχρι και σήμερα μαρτυρούν ότι η Τραπεζούντα δίκαια υπήρξε ο φάρος του Ποντιακού Ελληνισμού.

Τα σιμοχώρια Τραπεζούντας

«*θα φτάγω έναν σεβνταλούκ αδά σα σιμοχώρια, θα κουβαλώ και φάζ' ατεν αγρόμηλα και μόρια*»

Τα περισσότερα χωριά γύρω από την Τραπεζούντα μέχρι το 1923 κατοικούσαν είτε από χριστιανούς είτε από εξιλαμισμένους Έλληνες. Ο λαός τα αποκαλούσε σιμοχώρια, επειδή ήταν σιμά (κοντά) στην Τραπεζούντα και ζούσαν στους ρυθμούς της πο-ντιακής πρωτεύουσας.

Τα σιμοχώρια ήταν τα εξής: Αγρίδι, Αργαλί, Γουργενή, Κιρισχανά, Κοιλιάδ', Κομερά, Κύμνα, Μαρτατζί, Μεσαρέα, Μούντα, Κογκά, Όλασσα, Φαντάκ, Τσαγκάρ, Σογούκκου,Χολομάνα, Δίρχα, Ζέ-φονος, Ζιλμερά, Καλεμένι, Καλογεννά, Κανλικά, Καστάμπολη, Άγιος Θεόδωρος κ.α.

ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΤΩΝ ΜΩΜΟΓΕΡΩΝ

Ένα έθιμο πολύ αγαπητό στον Πόντο, συνδεδεμένο με τις γιορτές του δωδεκαημέρου και ιδιαίτερα με την Πρωτοχρονιά ήταν οι μωμό(γ)εροι. Η επικρατέστερη ονομασία του δρώμενου ήταν: 'ο Μωμό(γ)ερον', 'οι Μωμο(γ)έρ', οι 'Μωμό(γ)εροι', 'τα Μωμο(γ)έρα', 'τη Μωμο(γ)ερί'.

Γράφει ο
Βασίλης Ασβεστάς
Χοροδιδάσκαλος
της Ε.Λ.Β.

Η ονομασία αυτή κυριαρχούσε στην περιοχή της Τραπεζούντας και της Αργυρούπολης αλλά και σε άλλες πιο μακρινές περιοχές. Για πολλούς η ονομασία Μωμο(γ)έρα θεωρείται αν όχι η αρχική σίγουρα η παλαιότερη.

Άλλες ονομασίες που χρησιμοποιούσαν για το έθιμο ήταν: 'τα κοσαμάνια', 'τα μαιμούνια', 'το αγραιγιδόπον', 'τ'αι(γ)ιδίτσας', 'το αλογόπον', 'ο αράπας', 'το δικαστήριον', 'τα κάλαντα', 'τα κόσοπα', 'ο καναβούρης', κ.α.

Για την ετοιμολογία της λέξης Μωμό(γ)ερος έχουμε δύο παραπλήσιες εκδοχές. Και οι δύο συμφωνούν στο πρώτο συνθετικό

της λέξης, το Μώμος. Ο Μώμος ήταν αρχαίος θεός του γέλιου και της σάτιρας γιος του ύπνου και νύχτας προσωποποίηση της μομφής, της κοροϊδίας και της αποδοκιμασίας.

Το δεύτερο συνθετικό αναλόγως πως προφέρεται γέρος ή (ι)έρος έχει διαφορετική ερμηνεία. Στην πρώτη περίπτωση το 'γέρος παραπέμπει σε μορφές γερόντων που λαμβάνουν μέρος στο δρώμενο, στη δεύτερη περίπτωση Μωμό-εροι είναι οι ιερείς του Μώμου, οι οποίοι κατά την διάρκεια των τελετουργιών προς τιμήν του θεού χόρευαν και τραγουδούσαν σατιρίζοντας πρόσωπα και καταστάσεις της εποχής.

Οι Μωμόγεροι ή μωμόεροι ταυτίζονται με τον αρχαίο διθύραμβο και μάλιστα οι σάτυροι δηλαδή οι μωμό(γ)εροι υπήρχαν πολύ πριν δημιουργηθούν οι διονυσιακοί διθύραμβοι.

Με την επικράτηση των διονυσιακών γιορτών, από το 600π.χ. και μετά η παράσταση των σάτυρων οργανώνεται και αποτελείται από χορό μεταμφιεσμένων οπότε πλέον μιλάμε για το γνωστό διονυσιακό διθύραμβο.

Οι μεταμφιεσμένοι σάτυροι μιμούνται ή υποδύονται ρόλους, δημιουργούν διάλογους μεταξύ τους αλλά και με τους θεατές καθώς επίσης τραγουδούν γύρω από το βωμό του θεού Διόνυσου για να τον εξευμενίσουν ή για να σατιρίσουν γεγονότα της καθημερινής ζωής.

Τα τέσσερα βασικά στοιχεία των αρχαίων διθύραμβων:

Α) η μεταμφίεση

Β) οι αυτοσχέδιοι διάλογοι

Γ) ο ιαμβικός δεκαπεντασύλλαβος στίχος και

Δ) ο χορός κατά την εκτέλεση της γιορτής, είναι στοιχεία που διατηρήθηκαν αναλλοίωτα στους αιώνες και τα βλέπουμε στους σημερινούς μωμόγερους.

Έχει αλλάξει βέβαια ο ευτερικός χαρακτήρας του δρώμενου δεν έχει πλέον τα τελετουργικά, τα μαντικά και τα λατρευτικά στοιχεία τα οποία καταργήθηκαν από την εκκλησία κατά την βυζαντινή περίοδο, διατηρήθηκε όμως το σατιρικό πνεύμα, ο ψυχαγωγικός χαρακτήρας, ενώ προστέθηκε το στοιχείο της οικονομικής ενίσχυσης της ομάδας. Τα χρήματα που συγκέντρωνε ο θίασος (στον Πόντο) δίνονταν είτε στην εκκλησία είτε στο σχολείο του χωριού ή της πόλης αν και τα τελευταία χρόνια πριν την ανταλλαγή των πληθυσμών το έθιμο άρχισε να ατονεί στα αστικά κέντρα του Πόντου. Στην Ελλάδα τα πρώτα χρόνια ακολουθούσαν την ίδια διαδικασία. Από τη δεκαετία του πενήντα (κυρίως) και μετέπειτα που άρχισε η συστηματική ίδρυση των ποντιακών σωματίων, η όλη οργάνωση των Μωμό(γ)ερων γίνεται διάμεσο των συλλόγων οπότε τα έσοδα των παραστάσεων δίνονται στους συλλόγους οι οποίοι έχουν επωμιστεί την όλη εύθυνη και οργάνωση του εθίμου.

Από τα τέσσερα βασικά στοιχεία που αναφέρθηκαν παραπάνω είναι σημαντικό να αναλύσουμε το ποιητικό μέτρο διότι είναι αυτό που δέχθηκε τις λιγότερες αλλοιώσεις μαζί με το χορό σε σχέση με την αμφίεση, και τη διάλεκτο.

Ο στίχος που χρησιμοποιείται είναι δεκαπεντασύλλαβος π.χ.:

Μω-μό-γε-ρος θα γί-νου-μαι, πα-σκίμ πα-ντά θα εί-μαι
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Αποτελείται από δύο ημιστίχα, οκτασύλλαβο το πρώτο και επτασύλλαβο το δεύτερο π.χ.

Τα κά-λα-ντα οι μω-μω-γέρ / τα Φώ-τα οι πο-πά-δες
1 2 3 4 5 6 7 8 1 2 3 4 5 6 7

1ο ημιστίχιο

2ο ημιστίχιο

Το ποιητικό μέτρο είναι ιαμβικό, πρόκειται για δισύλλαβο μέτρο που αποτελείται από μία βραχεία που προηγείται και από

Θίασος
Μωμόγεων
στο χωριό
Άγιος Γεώργιος
του Νομού
Γρεβενών
το 1961

μία μακρά συλλαβή που ακολουθεί και που τονίζεται π.χ.:

1ο ημιστίχιο.
1 2 3 4 5 6 7 8
Ο λύ - κον τρώ - ει τα πρό - ατα,
.....
1η βρ 2η μα 1η βρ 2η μα 1η βρ 2η μα 1η βρ 2η μα

Το ιαμβικό μέτρο χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τους σατιρικούς ποιητές. Συνδέεται με τις θρησκευτικές γιορτές του Διόνυσου και της Δήμητρας.

Κυριαρχεί στην αρχαία σκωπτική ποίηση διότι είναι γοργότερο και καταλληλότερο για σύντομο και αγωνιστικό λόγο. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο ο Αριστοτέλης χαρακτηρίζει τον ιαμβό 'λεκτικό'.

Οι Μωμόγεροι ή Μωμόεροι δεν είναι οι μόνοι απόγονοι των αρχαίων προχρηστιανικών διθύραμβων, παρόμοιες εθιμικές παραστάσεις συναντάμε σε πολλά μέρη του Ελλαδικού χώρου όπως οι 'Στάρτσιοι' στη Στενήμαχο, οι 'Παμπόγεροι' στα Λακκοβίκια Παγγαίου, οι 'Προδρομίτες' στη Σιάτιστα, οι 'Μάηδες' στην Πορταριά και την Τσαγαράδα Πηλίου, τα 'Ρογκάτσια' στην Καρδίτσα, τα 'Λουγκατσάρια' στα Χάσια, οι 'Καλινδράδες' ή 'Φωτάδες' στον Αλμυρό, ο 'Γέρον και η Κορέλλα' στη Σκύρο, το 'Ζεμπέκ' στη Σύρα, ο 'Ζαφείρης' στην Ήπειρο, τα 'Λαζαρικά' στην Μακεδονία και την Κύπρο, οι 'Καλόγεροι' στη Θράκη, οι 'Μπούλες' στην Νάουσα κ.λ.π.

Πρόκειται για εθιμικές, ευτερικές τελετουργίες που είτε είναι μεταγενέστερες των Μωμογέρων είτε ακόμη και στην πιο σύνθετη μορφή τους έχουν διατηρήσει πολύ λίγα στοιχεία της διθύραμβικής τους προέλευσης.

Οι Μωμόεροι του Πόντου θεωρούνται ως η πιο ολοκληρωμένη μορφή των διονυσιακών διθύραμβων διότι διατηρούν ακόμη και σήμερα όλα εκείνα τα δομικά και πολιτιστικά στοιχεία του διθύραμβου.

Οπότε μιλάμε για ένα καθαρά αρχαίο Ελληνικό δρώμενο παρά τις προσπάθειες των τούρκων να το οικειοποιηθούν και αυτό. Η επίδραση του τούρκικου περιβάλλοντος και της κρατικής εξουσίας με αποκορύφωμα το θεσμό των ντερεμπέδων μετά το 1650 κατάφερε να επιφέρει μόνον εξωτερικές αλλαγές όσον αφορά τις μετονομασίες των προσώπων με τούρκικα ονόματα και τίποτα επί της ουσίας, αντιθέτως μεγάλης πρέπει να ήταν η επιρροή του Ελληνικού εθίμου στους Τούρκους οι οποίοι κράτησαν ακόμη και την ίδια ονομασία, Μωμοέρ'.

Το έθιμο της μεταμφίεσης το συναντούμε και στους πρώτους χριστιανικούς χρόνους όπου κατά τις καλένδες του Ιανουαρίου σύμφωνα με τα ελληνικά έθιμα οι Έλληνες εξακολουθούσαν να μεταμφιέζονται με δέρματα τράγων και γιδιών και να αλλάζουν τη μορφή τους.

Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται από τον επίσκοπο Αμάσειας του Πόντου Αστέριο (400μ.χ.) ο οποίος σε λόγο του για τις καλένδες (εορτασμός πρωτοχρονιάς) αναφέρεται για θορυβώδη εορτασμούς και μεταμφίεσεις την 1η Ιανουαρίου. Κάπως έτσι πρέπει να διασώθηκε το έθιμο σε διάφορες περιοχές της Ρωμαϊκής και μετέπειτα Βυζαντινής περιόδου, αποκτώντας θρησκευτικό - χριστιανικό χαρακτήρα.

Οι νέοι της εποχής μεταμφιεσμένοι με δέρματα γιδιών και τράγων τραγουδούσαν σατιρικά άσματα έπαιζαν δράματα με αρχαίες υποθέσεις στους δρόμους και χόρευαν καθ' όλη τη Βυζαντινή περίοδο.

Η συχνή χρήση στις μεταμφίεσεις δερμάτων τράγων και κατσικών μας παραπέμπει πολύ πιθανών στο γεγονός ότι το κεντρικό πρόσωπο κατά την διονυσιακή περίοδο καθώς και στα πρώτα χριστιανικά χρόνια να είναι ο Τράγος και ίσως

ανάλογη η ονομασία του.

Δεν είναι λοιπόν τυχαίο ότι από τις 55 παραλλαγές των Μωμογέρων που έχουν διασωθεί, έχουμε έναν αριθμό αυτών με ονόματα όπως, κόσ(ι)α = τράγοι, μια άλλη παραλλαγή είναι τα κοσόπα = τραγάκια, αγραιγιδόπον = αγριοκάτσικο, επίσης συναντάμε το όνομα κετσιτζήδες = κατσικάδες και τα' αι(γ)ιδίτσας = της γιδούλας κ.α. χαρακτηριστικό είναι το εξής δίστιχο:

**Αιδίστα μ' βόσκειται, σύριζ' ατήν κλώσκειται
Κ' εγώ τήναν αγαπώ, τραπολόζιν ζώσκειται**

Ακόμη και σήμερα κάποιοι θίασοι Μωμογέρων χρησιμοποιούν δέρματα ζώων (π.χ. Θρυλόριο Κομοτηνής κ.α.)

Αυτό το ζωομορφικό στάδιο που συνδέεται με τις διονυσιακές λατρείες έδωσε τη θέση του στο ανθρωπομορφικό στάδιο πολλή πιθανών λόγω της πίεσης της ορθόδοξης εκκλησίας την βυζαντινή περίοδο η οποία όταν κατάλαβε ότι δεν μπορεί να καταργήσει το έθιμο λόγω των ειδωλολατρικών του στοιχείων τότε προσπάθησε να το προσαρμόσει στα δικά της δεδομένα.

Σ' αυτό το στάδιο κάνει την εμφάνιση του ο ρόλος της νύφης για την οποία γίνεται μάχη μεταξύ δύο ανδρών (Κιτί - Γοτσάς, παραλλαγή που διασώζεται ως τις μέρες μας στο Θρυλόριο Κομοτηνής). Ο ρόλος της νύφης είναι γεμάτος δυνατούς συμβολισμούς όπως της φύσης - γης (στις σημερινές νύφες των μωμόγερων διατηρείται αυτός ο συμβολισμός με τα περιδέραια φτιαγμένα από καρπούς της φύσης σύμβολο της γονιμότητας), εξελίσσεται σε μητέρα - θεά και καταλήγει σε γυναίκα - νύφη. Σκοπός της παράστασης συνήθως είναι η αρπαγή της νύφης, ένα έθιμο παλιό στους Έλληνες. Ο Πλούταρχος μαρτυρεί ότι οι Σπαρτιάτες νυμφεύονταν αρπάζοντας, 'ΕΓΑΜΟΥΝ ΔΓ' ΑΡΠΑΓΗΣ'. Επίσης ο Ξενοφώντας και ο Διονύσιος ο Αλικαρνασσεύς αναφέρουν ότι ήταν 'Ελληνικών και αρχαίων έθους'.

Ανάλογα με τις εποχές και τις κοινωνικό-πολιτικές συνθήκες παρατηρούμε άλλοτε ολιγοπρόσωπα και άλλοτε πολυπρόσωπα σχήματα με διάφορους χαρακτήρες μερικοί εκ των οποίων εκτός του Μωμόγερο και την νύφη είναι: ο αλόγας (αγάς), το αγραιγιδόπον (αγριοκάτσικο), ο αδελφόν του κιζίρ, ο Αι Βασίλης, ο άκλερον, ο ακρίτας, ο αράπας, ο άρκον, ο αρκουδάς ή γύφτον, ο βασιλέας, ο γαϊδάρον, ο γαμπρόν, ο γέρον, η γραία, γιατρόν, ο διάβολον, το καμέλ (καμήλα), ο καμελάς (καμηλιέρης), ο τρανόν ο Μωμόγερος (αρχηγός), οι εύζωνοι (φουσταλενοφόροι), ο καζάκον, ο κεμεντζετζής, ο ταουλτζής, ο τουλουμτζής κ.α.

Η μουσική και ο χορός παίζονταν και εξακολουθούν να παίζονται με τον άσκαυλο το σημερινό αγγείο (τουλούμι) και τη λύρα ενώ πλέον έχει προστεθεί και το ταούλ. Η μουσική και οι χορευτικές κινήσεις μαζί με τις κραυγές και τα τραγούδια που λένε τόσο η χορευτική όσο και η θεατρική ομάδα θα έλεγε κανείς πως παίρνουν τη μορφή 'χορικών'.

Δεν θα μπορούσε να υπάρξει το δρώμενο χωρίς την μουσική και η μουσική με την σειρά της διαμορφώνει το τραγούδι αλλά και την κίνηση των μωμόγερων. Διότι όλοι οι ρόλοι είτε πρόκειται για χορευτές είτε για ηθοποιούς κινούνται μέσα στο μουσικό πλαίσιο που τους ορίζουν οι μουσικοί.

Επίσης η μουσική και ο χορός επειδή αποτελούν τα πιο συντηρητικά και ανεξέλικτα παραδοσιακά στοιχεία της λαϊκής τέχνης και συνάμα τα πιο επιβιώσιμα είναι αυτά που δεν έχασαν το σοβαρό και τελετουργικό χαρακτήρα τους.

Ερχόμενοι στην Ελλάδα το 1922 οι Έλληνες του Πόντου ως ανταλλάξιμοι πληθυσμοί, δυστυχώς πολλοί απ' αυτούς δεν μπόρεσαν να διατηρήσουν το έθιμο των Μωμογέρων

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ-ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΦΩΤΩΝ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ ΤΟ ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ – ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΟΦΩΤΑ

Ο Χειμώνας που σε διάφορα μέρη του Πόντου λέγεται ο Χειμός ή Χειμωγκός περιλαμβάνει τους μήνες Δεκέμβριο = Χριστιανάρτς, Ιανουάριος = Καλαντάρτς, Φεβρουάριο = Κούντουρο. Στον Πόντο ο χειμώνας ήταν πολύ βαρύς, σταματούσαν οι εξωτερικές δουλειές, γύριζαν οι ξενιτεμένοι. Τα βράδια συνήθως τα περνούσαν σε σπίτια, κάνοντας τα νυχτέρια ή βεγγέρες, που στον Πόντο λεγόταν Παρακάθια.

Μα πιο πολύ περίμεναν τα Καλαντόφωτα για να κάνουν τα διάφορα μυστήρια, βαφτίσια, αρραβώνες, γάμους και άλλες γιορτές, γιατί τότε ήταν όλοι μαζεμένοι στο χωριό και εργάζονταν οι ξενιτεμένοι. Καλαντόφωτα οι πρόγονοι μας έλεγαν τις γιορτές από τα Χριστούγεννα μέχρι την ημέρα των Φώτων, ή και Δωδεκαήμερο. Με μεγάλη χαρά θα ετοιμαζόντουσαν να δεχτούν τη γέννηση του Θεανθρώπου. Την Παραμονή των Χριστουγέννων σταματούσαν κάθε εξωτερική δουλειά και θα συμπλήρωναν τις ετοιμασίες για τη μεγάλη γιορτή.

Τη μέρα αυτή θα έβαζαν στο τζάκι το Χριστόκορ, που ήταν αλλού από μιλιά αλλού από αχλαδιά, αυτό ήταν ένα κούτσουρο κομμένο ειδικά για τα Χριστούγεννα και θα άναβε στο τζάκι συνέχεια και τις τρεις μέρες των Χριστουγέννων, που τις έλεγαν, τα Χριστούγεννα. Την Παραμονή το απόγευμα τα παιδιά θα έλεγαν τα κάλαντα και οι νοικοκύρηδες θα τα φίλευαν με διάφορα καλούδια (δώρα). Τα χαράματα θα χτύπαγε η καμπάνα και θα πήγαιναν όλοι στην εκκλησία. Η απόλυση γινόταν με την ανατολή του ήλιου και η ημέρα ήταν αφιερωμένη στους ανθρώπους του σπιτιού, στην οικογένεια.

Όσο για το Χριστουγεννιάτικο δέντρο, στον Πόντο και μάλιστα στην Αργυρούπολη και στα περίχωρα της, αλλά και αλλού, από την Παραμονή των Χριστουγέννων κρεμούσαν στο εικονοστάσι σταυρωτά κλαδιά φουντουκιάς ή καρυδιάς ή μόνο καρπούς. Αλλού το δέντρο ήταν από πεύκο ή έλατο και το στόλιζαν εκτός από νωπούς καρπούς και με κλαδάκια ελιάς στα φύλλα της οποίας σφηνώναν «λεφτοκάρια» = φουντούκια. Αλλού έβαζαν «τσιμισίρ» = πυξάρι (είναι αειθαλής θάμνος).

Και ερχόταν ο Ιανουάριος = Καλαντάρτς, θα έκαναν πάλι τις ίδιες ετοιμασίες, όπως την Παραμονή των Χριστουγέννων. Στο τζάκι τώρα θα έβαζαν ένα κούτσουρο, ειδικά κομμένο γι' αυτή τη μέρα, που το έλεγαν το Καλαντοκούρ' που ήταν ή από μιλιά ή αχλαδιά (ανάλογα με το χωριό).

Το Γενάρη γινόντουσαν οι περισσότεροι γάμοι, γιατί τότε γύριζαν οι νέοι από την ξενιτιά και παράγγελναν στις αγαπημένες τους να τους περιμένουν,

Καλαντάρτς και νέον' έτος / κόρ' θα παίρω

σε οφέτος.

Και τώρα όπως και τα Χριστούγεννα τα παιδιά θα γύριζαν στα σπίτια και θα έλεγαν τα κάλαντα. (Τα κάλαντα τα έλεγαν και οι μεγάλοι, αλλά τα έσοδα τα έδιναν για τη λειτουργία των Σχολείων). Σε μερικά χωριά την Παραμονή της Πρωτοχρονιάς τα παιδιά καβαλώντας κλαδιά από μιλιά, έμπαιναν θριαμβευτικά στο σπίτι φωνάζοντας:

«Χριστούγεννα και κάλαντα και Φώτα και καλός καιρός και καλοχρονία και καλοκαρπία και να ζουν ο πατέρας και η μητέρα και όλοι οι σπιτιανοί» και ο νοικοκύρης τους έδινε φιλοδώρημα.

Αλλού ευχόντουσαν στο νοικοκύρη να αποκτήσει αρσενικά παιδιά και θηλυκά μοσχάρια.

Στην Τραπεζούντα τα παιδιά έλεγαν τα κάλαντα κρατώντας πολύχρωμα φανάρια, τα συμβολικά χαρτοκάρβα και έψελναν

«Αρχήμηνιά, κι αρχή χρονιά, κι αρχή καλός μας χρόνος».

Σε άλλα μέρη την Παραμονή της Πρωτοχρονιάς ο αρχηγός της οικογένειας, άντρας ή γυναίκα «εκαλαντίαζεν τ' οσπίτ'» σκορπίζοντας δηλαδή διάφορους καρπούς μέσα στο σπίτι και λέγοντας

«Άμων το ρούζ'νε αούτα τα καλά, αετ' πα να ρούζ'νε απές' σ' οσπίτ' ν' εμων τ' ευλοιάς και τα καλοσύνας».

Επίσης γυναίκες πήγαιναν δώρα στη βρύση του χωριού ή στο ποτάμι για να πάρουν το καλαντόνερο. Πήγαιναν και γύριζαν αμίλητες και με αυτό ράντιζαν το σπίτι και έπιναν και λίγο, για να έρθει η ευλογία στο σπίτι. Την παραμονή το βράδυ της Πρωτοχρονιάς στα σπίτια ήταν συγκεντρωμένα όλα τα μέλη της οικογένειας ή και συγγενικά ή και φιλικά πρόσωπα. Το τραπέζι το έστρωνε η νύφη, κι αν δεν υπήρχε, η πρωτοκόρη και ο αρχηγός της οικογένειας έδινε φιλοδώρημα.

Το καλαντόνερο

Καλαντόνερο ονομαζόταν το πρώτο νερό που έπαιρναν τα μεσάνυχτα της Πρωτοχρονιάς από την βρύση, την πηγή ή το πηγάδι από όπου προμηθεύονταν το πόσιμο νερό. Της λήψης του καλαντόνερου προηγούνταν το καλαντίασμα της βρύσης. Λίγο πριν τα μεσάνυχτα τοποθετούσαν κοντά 'ς το πεγάδ' (βρύση) διάφορα δώρα όπως ξηρούς καρπούς (λεφτοκάρια, καρύδα, σύκα) στάρι, γλυκά, μήλα, κυδώνια, κ.λ.π. λέγοντας την ευχή: Κάλαντα και καλός καιρός, πάντα και του χρόνου. Αυτός που έπαιρνε το νερό, μέχρι να το πάει στο σπίτι δεν κοιτούσε πίσω του ούτε μιλούσε σε κανέναν. Έπινε όλη η οικογένεια από λίγο και ράντιζαν το σπίτι, την αυλή, τις αποθήκες, τα ζώα, τα χωράφια κ.λ.π.

Τα μεσάνυχτα ο αρχηγός της οικογένειας έπαιρνε καρύδια, αλλού φουντούκια και ρίχνοντας στις τέσσερις γωνίες του σπιτιού έλεγε: «Ευτυχισμένο το Νέο Έτος! Εδέβεν η κακοχρονία και έρθεν η καλοχρονία». Στη συνέχεια έκο-

βε την πίτα που είχε μέσα ένα νόμισμα, αφού τη σταύρωνε τρεις φορές με το μαχαίρι, το πρώτο κομμάτι το αφιέρωνε στον πολιούχο Άγιο της ενορίας και το έβαζε στο εικονοστάσι. Αλλού έλεγαν: «Κάλαντα καλός καιρός, τα πάντα και του χρόνου». Το τραπέζι μετά το δείπνο έπρεπε να μείνει «Γουρεμένον» δηλαδή στρωμένο «ίδια να έλθουν να τρων απ' εμάς καλλίον που είναι» δηλαδή οι μάγισσες για να μη βλάψουν το σπίτι. Σε άλλα μέρη έβαζαν στη στέγη του σπιτιού ένα δίσκο με φαγητά για να φάνε οι «μπίσσες» «οι απ' εμάς καλοί».

Την 1η Ιανουαρίου όπως και την 1η Σεπτεμβρίου δεν επιτρέπεται κανένα είσοδος στο σπίτι, προτού μπει ο παπάς για να κάνει αγιασμό. Αυτές τις μέρες δεν έδιναν φωτιά έξω από το σπίτι, τα κορίτσια ψαλλίδιζαν τις άκρες των μαλλιών τους για να αυξηθούν περισσότερα. Ακόμη πίστευαν ότι την Πρωτοχρονιά δεν έπρεπε κανείς να κλαίει, γιατί θα έκλαιγε όλη τη χρονιά.

Ένα άλλο έθιμο, που ήταν πολύ αγαπητό στον Πόντο, συνδεδεμένο με το Δωδεκαήμερο και ιδιαίτερα την Πρωτοχρονιά, ήταν «οι Μωμόγεροι». Τα Μωμογέρια άρχιζαν την Πρωτοχρονιά και παρατείνονταν περιοδικώς μέχρι των Απόκριων.

Στη διάρκεια του Δωδεκαήμερου εκτός από τους Μωμόγερους εμφανίζονταν και τα Πιζήαλα δηλαδή οι καλικάντζαροι.

Τα πιζήα (καλικάντζαροι)

Όπως σε όλα τα μέρη της Ελλάδας έτσι και στον Πόντο πίστευαν, ότι το Δωδεκαήμερο (Από τα Χριστούγεννα μέχρι τα Φώτα) βγαίνουν τα πιζήα (οι καλικάντζαροι) και ενοχλούν τους ανθρώπους. Ιδιαίτερα ενοχλούσαν τα παιδιά και ιδίως τα αβάντιστα, τις λεχόνες, τις νεόνυμφες και γενικά αδύναμα άτομα. Προκαλούσαν ζημιές στα πράγματα του σπιτιού, στα ζώα και στους αγρούς. Για να προστατευθούν απέφευγαν να κάνουν νυχτερινές δουλειές έξω από το σπίτι και να πετάζουν νερά έξω το βράδυ. Επίσης για να μην πλησιάζουν έλεγαν ψιθυριστά διάφορες προσευχές. Τα πιζήα εξαφανίζονταν τα Φώτα με τον αγιασμό των υδάτων για να επιστρέψουν και πάλι τα Χριστούγεννα. Ανάλογα με την περιοχή ονομάζονται και πιζήουλα, πιζήαλα και πιζήαλα.

Τα Φώτα ή Θεοφάνεια ήταν και είναι μια από τις πιο λαμπρές γιορτές της χριστιανοσύνης. Με τη γιορτή αυτή κλείνει το Δωδεκαήμερο. Έτσι στον Πόντο, όταν επρόκειτο να δηλώσουν κάποιιο γνωστό πράγμα, τους απαντούσαν.

«Σ' έμπαν είν' τα κάλαντα και σ' έξ' τα Φώτα», δηλ. στην είσοδο του Γενάρη είναι η Πρωτοχρονιά και στις έξι τα Θεοφάνεια.

Η λέξη Φώτα παράγεται από το ουσιαστικό φως και δηλώνει την γιορτή των Θεοφανείων. Η γενική τη Φωτός χρησιμοποιείται σαν επίρρημα και σημαίνει κατά την γιορτή των φώτων.

Στην Αμισό, Ινέπολη, Οινόη (Ούνγνια), Σούρμενα λέγανε το Φώτισμα, στην Κερασού-

ντα, Κοτύωρα (Ορντού), Σάντα, Τραπεζούντα, Χαλδία λέγανε το Φώτισμα και στη Χαλδία το Φώτισμα.

Όλες οι λέξεις είχαν τις σημασίες: 1. λάμψη, 2. βάπτισμα, 3. αγιασμός με το νερό που αγιάσθηκε.

Στο Σταυρήν λ. «τα φώτα» σήμαινε τη βάφτιση του Χριστού, το φώτισμα σήμαινε: 1. το φώτισμα και 2. το ράντισμα με αγιασμό και τα φωτίσια σήμαιναν τα βαφτίσια.

Στις 5 του Γενάρη παραμονή των φώτων γινόταν ο αγιασμός των υδάτων μόνο μέσα στην εκκλησία και πάνω σε μια εξέδρα στολισμένη με κλαδιά. Κατόπιν ο παπάς γυρνούσε στα σπίτια και τ' αγίαζε με την αγιαστούρα του, ψάλλοντας το τροπάριο «Εν Ιορδάνη...», ενώ οι πιστοί έριχναν κέρματα «απές σο παρχάτο», που κρατούσε ένας μικρός, που συνόδευε τον παπά.

Στον Πόντο έλεγαν σχετικά ότι αυτή τη μέρα στον Ιορδάνη ποταμό, άνοιξε ο ουρανός και το Άγιο Φως κατέβηκε σαν πουλί πάνω από το Χριστό:

**«Σον Ιορδανοπόταμον
ο ουρανόν ανοί(γ)εν
Και τ' Αεφώς άμων πουλί
σον Χριστόν εκαθήβεν»**

Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά έθιμα των ποντιακών Φώτων ήταν το μνημόσυνο των νεκρών που γινόταν την Παραμονή της γιορτής των Θεοφανίων.

Σε κάθε σπίτι άναβαν τόσα κεριά, όσα ήταν τα μέλη της οικογένειας που είχαν εκδημίσει, και ένα για εκείνον το ξένο που δεν είχε κανέναν σ' αυτόν τον κόσμο. Για να μην ξεχνούν οι νεότεροι το χρέος τους στους παλιότερους, έγκαϊρα τους μάθαιναν ένα τετράστιχο με τις βασικές επιθυμίες των τεθνεώτων:

**Τα Φώτα θέλω το κερι μ'
και Των Ψυχών κοκκία (κόλυβα)
και την Μεγάλ' Παρασκευή
έναν μαντήλιν δάκρυα!**

Τα Θεοφάνεια με τον μεγάλο αγιασμό ράντιζαν τα σπαρτά. Στη Σάντα, που την αποτελούσαν επτά ενορίες γι' αυτό και ονομαζόταν και «Επτάκοσμος» τα Θεοφάνια, η πρωτότοκος κόρη ζύμωνε την «Αλυκόν πίταν» από καλαμποκίσι αλεύρι, κομμάτια της οποίας οι ανύπαντρες έβαζαν κάτω από το μαξιλάρι για να δουν ποιον θα παντρευτούν.

Τα ήθη αυτά και τα έθιμα των Ελλήνων του Πόντου, τα παρατήρησαν και τα μελέτησαν πολλοί επιστήμονες, αποδεικνύοντας έτσι τη συνέχεια της παράδοσης από τα παλιά χρόνια στο Βυζάντιο και από το Βυζάντιο στον Πόντο. Οι Έλληνες του Πόντου διασκέδαζαν λοιπόν διατηρώντας τα πανάρχαια ήθη και έθιμα των προγόνων μας, που πίστευαν ότι «Βίος ανεόρταστος, μακρά οδός απανδόκευτος» Δηλαδή ζωή χωρίς γιορτές είναι μεγάλος δρόμος χωρίς πανδοχείο.

**Επιμέλεια: Χωραφαΐδης Αβραάμ
Πηγές: Διαδίκτυο**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ»

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας στη μακρά πορεία των πενήντα δύο (52) χρόνων λειτουργίας της, ανέπτυξε πρωτοβουλίες και δράσεις σε όλο το φάσμα του πολιτισμού, διαδραματίζοντας έναν πολύπλευρο κοινωνικό ρόλο που την ανέδειξε σε «κιβωτό της παράδοσης και του πολιτισμού». Η ανάγκη προβολής αυτού του έργου αλλά κυρίως ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης όλων των μελών και φίλων της οδήγησε πριν από 18 χρόνια στην έκδοση του «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ» και από τον Ιούλιο του 2005 στη δημιουργία της ιστοσελίδας μας (www.elverias.gr) με επισκέψεις που ξεπερνούν μέχρι σήμερα τις 150.000, η συνέχιση της λειτουργίας των οποίων καθίσταται σήμερα πιο αναγκαία από ποτέ. Για το λόγο αυτό το Δ.Σ. της Ε.Λ.Β. πιστεύει ότι ο «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ» δεν πρέπει να λείπει από κανένα ποντιακό σπίτι ή επιχείρηση μέλους ή φίλου της και αποφάσισε την αποστολή του σε όλα τα μέλη της, καλώντας τα να βοηθήσουν με την καταβολή της συνδρομής της εφημερίδας για το έτος 2007, ποσού μόλις δέκα (10) ευρώ, τόσο στην κάλυψη των εξόδων έκδοσης του «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ», όσο και τους σκοπούς της Λέσχης, ενισχύοντας τη φωνή της Λέσχης σε όλα τα μέλη και τους φίλους της, σε ολόκληρη την Ελλάδα και τους ομογενείς μας στο εξωτερικό.

**ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΟΥ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΗΣ ΛΕΣΧΗΣ**

(www.elverias.gr)

ΒΟΗΘΗΣΕ ΚΑΙ ΕΣΥ ΝΑ ΔΥΝΑΜΩΣΕΙ Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

Πληροφορίες στη γραμματεία της Λέσχης καθημερινά 10.00-02.00 στα τηλέφωνα 23310-72060 και φαξ 23310-28356.

Καταβολές συνδρομών (χωρίς προμήθεια) στις Τράπεζες:

**MILLENIMUM BANK: 605-7639034 ΒΕΡΟΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΗ: GR02-0110-3250-0000-3254-8052-409
EUROBANK: GR9802600770000150101169825
MARFIN: GR89-0280-4250-0000-0011-6548-429**

ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΤΩΝ ΜΩΜΟΓΕΡΩΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 9

(όπως και πολλά άλλα) λόγω των δύσκολων συνθηκών διαβίωσης, της φτώχειας και της εξαθλίωσης που είχαν υποστεί.

Έτσι ενώ ήταν ένα έθιμο ευρύτατα διαδεδομένο στον Πόντο, στην Ελλάδα περιορίστηκε σε πολύ συγκεκριμένες περιοχές. Το σημαντικό όμως είναι ότι δεν σταμάτησε να παίζεται.

Τα ποντιακά χωριά του νομού Κοζάνης, Άγιος Δημήτριος (1935), Αλωνάκια(1926), Ασβεστόπετρα(1932), Καρυχώρι(1933), Κομνηνά(1928), Πρωτοχώρι(1927), Σκήτη(1935) και Τετράλοφος (1927) ήταν τα χωριά που πρώτα συνέχισαν το έθιμο στην Ελλάδα (στις παρενθέσεις αναφέρονται οι πρώτες αναβιώσεις των Μωμόγερων στο κάθε χωριό.) Στα παραπάνω χωριά παίζεται η παραλλαγή των Μωμόγερων από την Λιβερρά και το Καπίκιο της Ματσούκας της επαρχίας Τραπεζούντας (οι χορευτές είναι ντυμένοι ως φουστανελοφόροι, η ομάδα είναι πολυπρόσωπη)

Μία διαφορετική μορφή του δρώμενου συναντάμε στο χωριό Θυρλόριο του Νομού Κομοτηνής. Η ονομασία του εθίμου είναι 'Κιτί - Γοτσά' σε αντίθεση με τα Μωμογέρια του νομού Κοζάνης εδώ βλέπουμε την θεατρική μορφή (διάλογοι) του δρώμενου να υπερισχύει σε σχέση με το χορό και το τραγούδι. Η ομάδα αποτελείται από το κεντρικό πρόσωπο τον Κιτί - Γοτσά (αρχιμωμόγερο) καθώς επίσης από την νύφη και τον αράπη (ολιγοπρόσωπη ομάδα). Η καταγωγή των κατοίκων του Θυρλορίου είναι από την Κερασούντα και από το Γάρς (Κάρς), η χορευτική ομάδα είναι ντυμένη με δέρματα ζώων.

Την τελευταία δεκαετία παρατηρείται μία έξαρση στην αναβίωση του εθίμου από πολλούς Ποντιακούς συλλόγους σε όλη τη χώρα.

Θα ήθελα να συστήσω την προσοχή όλων αυτών που θέλουν να κάνουν τους Μωμόγερους. Οι Μωμόγεροι δεν παίζονται με μια απλή αντιγραφή - μίμηση, πρέπει να γίνουν βίωμα και τα βιώματα αποκτώνται με τα χρόνια και με την συμμετοχή στην ομάδα των Μωμόγερων και το πιο σημαντικό είναι το δρώμενο να λαμβάνει χώρα στο φυσικό του περιβάλλον που είναι τα χωριά με ποντιακό πληθυσμό.

Οι μωμόγεροι ή όποιο άλλο όνομα έχει δοθεί στο συγκεκριμένο δρώμενο θα πρέπει να το προστατέψουμε και να το διαφυλάξουμε όλοι εμείς οι άνθρωποι της παράδοσης από τους ασυνείδητους που κυκλοφορούν στο χώρο μας όπως το προστατέψαν και το έφεραν ως τις μέρες μας οι πρόγονοι μας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. ΑΡΧΕΙΟΝ ΠΟΝΤΟΥ
2. ΕΓΚΥΚΛΟΠΕΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ / ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑ
3. ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΛΑΟΥ / ΣΤΑΘΗ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ
4. ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ / ΧΡΗΣΤΟΥ ΣΑΜΟΥΗΛΙΔΗ
5. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΔΗ
6. ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΕΘΙΜΟΥ

Έψαλλαν και φέτος τα κάλαντα των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς τα παιδιά της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας με τη συνοδεία της κ. Έφης Αμοιρίδου και μελών του Δ.Σ. στο Μητροπολίτη, το Νομάρχη, τη Δήμαρχο, τον Στρατηγό, τους Βουλευτές καθώς και στην αγορά της Βέροιας.

385.000

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

www.elverias.gr

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ»

- Οι στήλες του «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ» είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.
- Όλα τα κείμενα πρέπει να στέλνονται σε ηλεκτρονική μορφή (αρχείο Microsoft Word ή Acrobat PDF) στην ηλεκτρονική διεύθυνση της Ε.Λ.Β.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Δ.Σ. της Ε.Λ.Β. ευχαριστεί ολόψυχα την κ. Γεωργία Σαδανά για την φιλιξενία και προβολή της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας από την εκπομπή της «Καλημέρα ... στον αέρα», στην τηλεόραση EUROPE1 στις 21-11-2008. Η εκπομπή παρουσιάζει διάφορα σημαντικά θέματα, καθημερινά από τις 13:00 έως 15:00.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας ευχαριστεί ολόθερμα το κατάστημα νυφικών 'Βυζαντινό' της κας Όλγας Παπαδοπούλου για την ευγενική προσφορά του στον εμπλουτισμό της ματιοθήκης του συλλόγου.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

1. ΑΛΑΤΣΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ, ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΑΤΡ. ΙΩΑΚΕΙΜ 4 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 28291
2. ΑΦΟΙ ΚΑΛΛΙΑΡΙΔΗ Ο.Ε. ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ 7ο χλμ. ΒΕΡΟΙΑΣ-ΚΟΖΑΝΗΣ, τηλ. 23310- 98188
3. ΒΟΡΓΙΑΤΣΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ 1 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 6974817153
4. ΓΕΡΑΣΙΜΙΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΣ ΠΑΤΡΙΔΑ ΒΕΡΟΙΣ, τηλ. 23310 62060
5. CAFÉ- BAR CENTRAL ΕΞΑΡΧΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΛΗΑΣ 14 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 71727
6. EXPERT ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ- ΤΣΑΝΑΣΙΔΗΣ & ΣΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 45 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 70770, (fax) 2767
7. ΖΕΥΓΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ- ΕΞΟΡΠΤΕΣ- ΝΤΟΥΛΑΠΕΣ, Β' ΠΑΡ. ΜΕΛΑΓΡΟΥ 17 ΕΡΓΟΧΩΡΙ ΒΕΡΟΙΑΣ, τηλ. 23310- 26466
8. ΖΕΥΓΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ 134 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 27380
9. ΖΕΥΓΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΛΑΖΑΡΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ 32 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 71419
10. GRAMMI ΚΟΥΖΙΝΑ ΝΤΟΥΛΑΠΑ-ΕΣΩΤ. ΠΟΡΤΕΣ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 24 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310-23539
11. ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΤΑΧΥΜΕΑΦΟΡΕΣ (ΓΕΝΙΚΗ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ) Λ. ΣΤΡΑΤΟΥ 27 Β', τηλ. 23310- 23615
12. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ 34 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 73323
13. ΚΕΛΕΠΟΥΡΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ - ΚΑΠΝΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ DELICATESSEN ΠΡ. ΗΛΙΑ & ΒΙΚΕΛΑ (ΓΩΝΙΑ) ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310-27322
14. ΚΟΓΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΠΛΟΥ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ 34 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 63639
15. ΚΟΤΣΥΦΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΑΠΗΤΟΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΟ (ΤΑ ΠΑΠΑΚΙΑ) 3ο χλμ. Π.Ε.Ο. ΒΕΡΟΙΑΣ- ΚΟΖΑΝΗΣ, τηλ. 23310- 28070
16. ΚΟΥΚΟΥΛΙΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΘΗ- ΦΥΤΑ Μ. ΚΑΡΑΚΩΣΤΗ 11 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 64100
17. ΚΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ ΛΑΖΑΡΟΣ- ΚΥΡΤΣΙΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ, ΠΛ. ΠΛΑΤΑΝΩΝ 2 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 21703
18. ΚΟΥΦΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ- ΜΑΥΡΙΔΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, Μητροπόλεως 3 Βέροια
19. ΚΡΕΜΛΙΔΗΣ ΣΑΒΒΑΣ ΕΠΙΠΛΑ-ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΕΙΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 179 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 20149
20. ΛΕΞΙΣ - ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΛΙΓΑΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 37 & ΠΛ. ΩΡΟΛΟΠΟΥ 14, τηλ. 23310- 73777, 73701
21. ΛΥΜΟΥΣΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 64 & ΚΑΡΑΤΑΣΟΥ 22 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 24484
22. MAGNET electric - ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ, ΕΠΙΠΛΑ, ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ, ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ ΓΡ. & ΣΙΑ Ο.Ε., ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΝΑΟΥΣΑΣ, τηλ. 23320- 44244
23. ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ Θ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ- ΘΕΡΜΑΝΣΗ- ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΥΓΡΑΕΡΙΟ Λ. ΣΤΡΑΤΟΥ 37 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 24855
24. ΜΟΥΤΑΦΤΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ "ΝΙΚΟΣ" ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ 36 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 24344
25. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ ΚΟΣΜΑΣ ΧΑΛΙΑ- ΚΟΥΡΤΙΝΕΣ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ 7 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 61680
26. ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ 45 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 65865, 22566
27. ΠΕΤΚΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ- ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ 2ο χιλ. Ν. ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ- ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ, τηλ. 23310- 27100
28. ΠΕΤΡΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΔΑΠΕΔΑ- ΜΟΚΕΤΕΣ- ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΕΣ, ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 64 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 26723
29. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΥΝΕΓΕΡΜΟΙ - ΗΧΟΣ ΣΤΡΑΤΟΥ 80 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 71340
30. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΤΑΒΕΡΝΑ «ΚΟΜΝΗΝΟΣ» ΕΝΑΝΤΙ ΣΧΟΛΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 6981303463
31. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΚΙΚΗ & ΕΛΣΑ Ο.Ε. ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ, ΚΟΜΒΟΣ Ν.Ε.Ο. ΒΕΡΟΙΑΣ- ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ, τηλ. 23310- 71120
32. SYSTEM DOOR (ΤΖΕΤΣΙΟΣ Α.) ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ - ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΠΙΕΡΙΩΝ 131 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 2331060310
33. ΤΡΑΝΙΔΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ- ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ 100 ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 24725
34. ΤΣΟΥΛΕΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
35. ΦΥΚΑΤΑΣ ΠΕΤΡΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.- ΚΙΒΩΤΟΠΟΙΕΙΑ
36. HOME ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΟΣ ΦΩΤΙΣΤΙΚΑ- ΟΙΚΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ Ν. Π.Ο. ΒΕΡΟΙΑΣ, τηλ. 23310- 62006, 71575, 23769 (fax)
37. ΧΑΛΚΙΔΗΣ ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΕΜΠΟΡΟΣ ΠΙΕΡΙΩΝ 33Α ΒΕΡΟΙΑ, τηλ. 23310- 61565
38. ΨΙΦΙΚΑΣ- ΤΕΡΤΙΒΑΝΙΔΗΣ ΙΧΘΥΟΠΩΛΕΙΟ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 18, τηλ. 23310- 64261

ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΛΗΔΟΝΑ ΣΤΗ ΒΕΡΓΙΝΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Μετά από πρόσκληση του πολιτιστικού συλλόγου «ΑΙΓΕΣ» Βεργίνας έδωσε την δεύτερη παράστασή της η θεατρική ομάδα της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας στις 07/12/2008 στο χώρο του Δημαρχείου με μεγάλη επιτυχία.

Πλήθος κόσμου παρακολούθησε θαυμάζοντας και καταχειροκροτώντας τους ηθοποιούς μας που άριστα ερμήνευσαν το έργο 'ΚΑΛΗΔΟΝΑΣ' του Φίλωνα Κτενίδη.

Την παράσταση παρακολούθησαν ο Δήμαρχος Βεργίνας Νίκος Παπαποστόλου και σύσσωμο το δημοτικό συμβούλιο, ο πρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου Νίκος Γκόγκος με το διοικητικό συμβούλιό του και ο πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Λάζαρος Ζευγαρόπουλος με μέλη του Δ.Σ.

Συντελεστές της παράστασης είναι οι:

- Τσαχουρίδης Λευτέρης - Σκηνοθεσία
- Μιχαηλίδου Λένα - Γεωργούδη Νόπη Κοστούμια
- Μαυρίδης Στράτος - Σκηνικά
- Μωυσίδου Αντωνία - Υποβολέας
- Τσιαβός Τάκης - Επιμέλεια συντονισμού
- Μπελαλίδης Παναγιώτης - Ηλεκτρολόγος
- Δεμερτζίδης Χάρης - Υπεύθυνος θεατρικού τμήματος

Τους ρόλους ερμήνευσαν οι:

- Αθανασιάδου Δέσποινα - Καρτερή
- Βοργιατζίδης Νίκος - Πάννης
- Δεμερτζίδης Χάρης - Γειτονόπουλο
- Διαμαντόπουλος Γρηγόρης - Θόδωρος
- Ελευθεριάδης Σούλης - Δυράρης
- Ζαμπάκας Βασίλης - Ηράκλης
- Ιντζεβίδης Λάμπης - Βέβαιας
- Μουρατίδης Παναγιώτης - Γειτονόπουλο
- Μπεσίνα Μαρία - Γειτονοπούλα
- Μωυσίδου Αντωνία - Νυφίτσα
- Πουλτίδου- Μπουζίνη Κική - Στοφορίνα
- Περβολαράκη Ελένη - Βασιλική
- Σιγγιρίδης Κώστας - Ανέστης
- Ταϊλαχίδου Ελένη - Παρθένα
- Φενερίδης Φίλιππος - Γειτονόπουλο

ΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΧΗ ΧΡΟΝΙΑ «ΜΩΜΟΓΕΡΙΑ» ΣΤΗ Ν. ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ

Η Ευξείνος Λέσχη Βέροιας και ο πολιτιστικός σύλλογος της Ν. Νικομήδειας 'ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ', παρουσίασαν το έθιμο-δρώμενο των Μωμόγερων στα πλαίσια του δωδεκαήμερου, την Κυριακή 4/1/2009 στη Ν. Νικομήδεια Ημαθίας.

Το δρώμενο ξεκίνησε στις 10:30 το πρωί και αφού η ομάδα, ακολουθούμενη από πολύ κόσμο, γύρισε όλα σχεδόν τα στενά του χωριού από σπίτι σε σπίτι, κατέληξε στην πλατεία του χωριού.

Η μέρα ήταν κρύα και όλα ήταν χιονισμένα (κατά το μεσημέρι άρχισε πάλι να χιονίζει), αλλά ζέσταινε τις ψυχές και τις καρδιές όλων όσων συμμετείχαν, η άριστη φιλοξενία των κατοίκων του χωριού, που ήταν για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά έτοιμοι, με τα τραπέζια τους έξω στο δρόμο στρωμένα με διάφορα εδέσματα και ποτά. Υπεύθυνος χοροδιδάσκαλος της ομάδας ήταν ο ακούραστος Βασίλης

Ασβεστάς και συνόδευαν με τη λύρα τους οι Μαχανίδης Χαράλαμπος και Ζαμπάκας Βαγγέλης, στο αγγείο όπως πάντα ο ταλαντούχος μας Τσανασίδης Γιάννης και στο ταούλ ο Τσανασίδης Μιχάλης. Παρευρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους ο πρόεδρος της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος Γιώργος Παρχαρίδης, ο πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας Λάζαρος Ζευγαρόπουλος, ο νυν πρόεδρος του συλλόγου Ν. Νικομήδειας Χαράλαμπος Μαχανίδης, ο πρώην πρόεδρος Νίκος Παπαδόπουλος, μέλη των Δ.Σ. των δύο συλλόγων και πολύς κόσμος.

«Όντας με παίρνει ο λογισμός»

Ο Δήμος Βέροιας και συγκεκριμένα η Αντιδημαρχία Αθλητισμού και Νεολαίας διοργάνωσε μια πολύ όμορφη εορταστική-λαογραφική εκδήλωση εθίμων 12ημέρου στις 21-12-2008 στο Χώρο Τεχνών.

Στην εκδήλωση αυτή συμμετείχαν: το Λύκειο Ελληνίδων Βέροιας με «Βεγγέρα Χριστουγέννων στη Βέροια», ο Σύλλογος Βλάχων Βέροιας με «Εθίμα 12ημέρου», η Θρακική Εστία Βέροιας με «Τα εννιά Φαγητά», ο Σύλλογος Μικρασιατών Βέροιας με «Κάλαντα Μ. Ασίας», η Ευξείνος Λέσχη Βέροιας με τους «Μωμόγερους» και το τμήμα Λαογραφίας του ΚΕΠΑ Βέροιας με τα «Ρουγγάτσια».

Την ομάδα των Μωμόγερων συνόδευαν: ο Γιώργος Ιωσηφίδης με τη λύρα του, ο Γιάννης Τσανασίδης με το αγγείο και ο Δημήτρης Ουσταμπασιδής με το ταούλ.

Ασφυκτικά γεμάτη ήταν η αίθουσα του Χώρου Τεχνών, με αρκετούς επίσημους και πάρα πολλούς θεατές, που με τον ενθουσιασμό και το χειροκρότημά τους έδιναν δύναμη σ' όλα τα τμήματα που συμμετείχαν στην σκηνή.

Συγχαρητήρια αξίζουν στο Δήμο Βέροιας και ειδικότερα στον Αντιδήμαρχο Αθλητισμού και Νεολαίας κ. Μιχαηλίδη Γιώργο, στον Οδυσσέα Γωνιάδη που είχε τη σκηνοθετική επιμέλεια και στα τμήματα που έδειξαν για άλλη μια φορά τον πολιτισμό και την ανεκτίμητη αξία της παράδοσής μας.

